

TEKSTY PRZYJĘTE

P9_TA(2021)0425

Strategia „Od pola do stołu”

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 października 2021 r. w sprawie strategii „od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego (2020/2260(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 11, 13, 39, 168 ust. 1, 169 ust. 1, 191, 192 ust. 1 oraz 349,
- uwzględniając Międzynarodowy traktat o zasobach genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa z 2004 r.,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1381 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie przejrzystości i zrównoważonego charakteru unijnej oceny ryzyka w łańcuchu żywnościowym¹,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/6 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych²,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin³, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów⁴ oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1185/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie statystyk dotyczących pestycydów⁵,
- uwzględniając dyrektywę 2001/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów

¹ Dz.U. L 231 z 6.9.2019, s. 1.

² Dz.U. L 4 z 7.1.2019, s. 43.

³ Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1.

⁴ Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 71.

⁵ Dz.U. L 324 z 10.12.2009, s. 1.

zmodyfikowanych genetycznie¹,

- uwzględniając dyrektywę 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej²; dyrektywę 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu³ oraz dyrektywę Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego⁴,
- uwzględniając dyrektywę Rady 98/58/WE z dnia 20 lipca 1998 r. dotyczącą ochrony zwierząt gospodarskich⁵, dyrektywę Rady 1999/74/WE z dnia 19 lipca 1999 r. ustanawiającą minimalne normy ochrony kur niosek⁶; dyrektywę Rady 2007/43/WE z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia minimalnych zasad dotyczących ochrony kurcząt utrzymywanych z przeznaczeniem na produkcję mięsa⁷; dyrektywę Rady 2008/120/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiającą minimalne normy ochrony świń⁸; dyrektywę Rady 2008/119/WE z dnia 18 grudnia 2008 r. ustanawiającą minimalne normy ochrony cieląt⁹; rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań¹⁰; rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania¹¹, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”)¹² oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/63/UE z dnia 22 września 2010 r. w sprawie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych¹³,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 maja 2020 r. pt. „Strategia »od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego” (COM(2020)0381),
- uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie ochrony pracowników transgranicznych i sezonowych w Unii w kontekście kryzysu wywołanego COVID-19¹⁴,
- uwzględniając rezolucję z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie inicjatywy UE na rzecz

¹ Dz.U. L 106 z 17.4.2001, s. 1.

² Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1.

³ Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 19.

⁴ Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1.

⁵ Dz.U. L 221 z 8.8.1998, s. 23.

⁶ Dz.U. L 203 z 3.8.1999, s. 53.

⁷ Dz.U. L 182 z 12.7.2007, s. 19.

⁸ Dz.U. L 47 z 18.2.2009, s. 5.

⁹ Dz.U. L 10 z 15.1.2009, s. 7.

¹⁰ Dz.U. L 3 z 5.1.2005, s. 1.

¹¹ Dz.U. L 303 z 18.11.2009, s. 1.

¹² Dz.U. L 84 z 31.3.2016, s. 1.

¹³ Dz.U. L 276 z 20.10.2010, s. 33.

¹⁴ Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 82.

- owadów zapylających¹ oraz rezolucję z dnia 23 października 2019 r. w sprawie projektu rozporządzenia Komisji zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 546/2011 w odniesieniu do oceny wpływu środków ochrony roślin na pszczoły miodne²,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie alarmującej sytuacji klimatycznej i środowiskowej³,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 marca 2019 r. w sprawie Europy, która chroni: czyste powietrze dla wszystkich⁴,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 września 2018 r. w sprawie Europejskiego planu działania „Jedno zdrowie” na rzecz zwalczania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe⁵,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 kwietnia 2018 r. w sprawie wdrożenia 7. unijnego programu działań w zakresie środowiska⁶,
 - uwzględniając rezolucję z dnia 16 maja 2017 r. w sprawie inicjatywy dotyczącej efektywnego gospodarowania zasobami: ograniczenie marnotrawienia i zwiększenie bezpieczeństwa żywności⁷,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 4 kwietnia 2017 r. w sprawie kobiet i ich roli na obszarach wiejskich⁸, a także rezolucję z dnia 16 stycznia 2018 r. w sprawie kobiet, równouprawnienia płci i sprawiedliwości klimatycznej⁹;
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 czerwca 2016 r. w sprawie rozwiązań technologicznych dla zrównoważonego rolnictwa w UE¹⁰,
 - uwzględniając swoją rezolucję ustawodawczą z dnia 8 września 2015 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie klonowania zwierząt z gatunku bydła, świń, owiec, kóz i koni utrzymywanych i rozmnażanych do celów chowu¹¹,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie oznaczania kraju pochodzenia mięsa w przetworzonej żywności¹² oraz rezolucję z dnia 12 maja 2016 r. w sprawie obowiązkowego wskazania kraju lub miejsca pochodzenia niektórych rodzajów żywności¹³,

¹ Dz.U. C 255 z 29.6.2021, s. 29.

² Dz.U. C 202 z 28.5.2021, s. 49.

³ Dz.U. C 232 z 16.6.2021, s. 28.

⁴ Dz.U. C 23 z 21.1.2021, s. 23.

⁵ Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 153.

⁶ Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 10.

⁷ Dz.U. C 307 z 30.8.2018, s. 25.

⁸ Dz.U. C 298 z 23.8.2018, s. 14.

⁹ Dz.U. C 458 z 19.12.2018, s. 34.

¹⁰ Dz.U. C 86 z 6.3.2018, s. 51.

¹¹ Dz.U. C 316 z 22.9.2017, s. 278.

¹² Dz.U. C 310 z 25.8.2016, s. 15.

¹³ Dz.U. C 76 z 28.2.2018, s. 49.

- uwzględniając sprawozdania specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego (ETO) 15/2020 z dnia 9 lipca 2020 r. zatytułowane „Ochrona dzikich owadów zapylających w UE – inicjatywy Komisji nie zaowocowały poprawą sytuacji”, 13/2020 z dnia 5 czerwca 2020 r. zatytułowane „Różnorodność biologiczna na użytkach rolnych – wspólna polityka rolna nie zapobiegła pogorszeniu sytuacji”, 05/2020 z dnia 5 lutego 2020 r. zatytułowane „Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin – ograniczone postępy w zakresie pomiaru i zmniejszania ryzyka”, 02/2019 z dnia 15 stycznia 2019 r. zatytułowane „Zagrożenia chemiczne w żywności – unijna polityka bezpieczeństwa żywności zapewnia ochronę konsumentom, lecz stoją przed nią wyzwania”, 31/2018 z dnia 14 listopada 2018 r. zatytułowane „Dobrostan zwierząt w UE – zmniejszanie przepaści między ambitnymi celami a praktycznym wdrażaniem”, 34/2016 z dnia 17 stycznia 2017 r. zatytułowane „Zwalczanie marnotrawienia żywności – szansa dla UE na poprawę efektywności gospodarowania zasobami w łańcuchu dostaw żywności” oraz 21/2019 z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawie przeciwdziałania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe,
 - uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiska z dnia 11 maja 2020 r. pt. „Europejskie środowisko – stan i prognozy na 2020 r.: wiedza na rzecz transformacji w kierunku zrównoważonej Europy”,
 - uwzględniając Europejski filar praw socjalnych,
 - uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów z grudnia 2020 r. pt. „Od producenta do konsumenta (od pola do stołu) – wymiar lokalny i regionalny” (NAT-VII/005),
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinie Komisji Rozwoju, Komisji Handlu Międzynarodowego, Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów oraz Komisji Rybołówstwa,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (A9-0271/2021),
- A. mając na uwadze, że komunikat Komisji w sprawie strategii „od pola do stołu” określa całościowe podejście do europejskiego systemu żywnościowego, w którym centralny punkt stanowi rolnictwo jako dostawca żywności, oraz uznaje wzajemne powiązania wszystkich podmiotów w całym łańcuchu dostaw i ich wspólną odpowiedzialność za osiągnięcie celów strategii, a także kluczową rolę rolników w dostarczaniu dóbr publicznych, w tym w walce ze zmianą klimatu; mając jednak na uwadze, że strategia ta musi pójść dalej, uwzględniając rolę, prawa i obowiązki konsumentów oraz długoterminową rentowność rolników; mając na uwadze, że strategia ta ma poważne konsekwencje dla nieżywnościowej produkcji rolnej, co należy w pełni uwzględnić;

- B. mając na uwadze, że w niedawno opublikowanym sprawozdaniu Wspólnego Centrum Badawczego pt. „Modeling environmental and climate ambition in the agriculture sector with the CAPRI model: Exploring the potential effects of selected Farm to Fork and Biodiversity strategies targets in the framework of the 2030 Climate targets and the post 2020 Common Agricultural Policy” [Modelowanie ambicji w zakresie ochrony środowiska i klimatu w sektorze rolnictwa z zastosowaniem modelu CAPRI: badanie potencjalnych skutków wybranych celów strategii ‘od pola do stołu’ oraz celów w zakresie różnorodności biologicznej w ramach celów klimatycznych na 2030 r. oraz wspólnej polityki rolnej na okres po 2020 r.], a także w innych niedawno opublikowanych badaniach stwierdzono, że realizacja celów strategii będzie miała istotny wpływ na produkcję rolną w UE; mając na uwadze, że badania te podkreślają potrzebę przeprowadzenia rzetelnych, naukowych ocen skutków ex ante, obejmujących zrównoważony rozwój z perspektywy gospodarczej, społecznej i środowiskowej oraz potrzebę uwzględnienia skumulowanych skutków, możliwych kompromisów, dostępności środków służących osiągnięciu celów i różnych modeli gospodarki rolnej w państwach członkowskich w ramach wszelkich wniosków ustawodawczych dotyczących strategii „od pola do stołu”;
- C. mając na uwadze, że europejski system żywnościowy powinien zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe i żywieniowe wysokiej jakości w sposób, który przyczynia się do dobrobytu społecznego i zdrowia publicznego, utrzymuje i przywraca dobrostan ekosystemów, szanuje granice planety oraz zapewnia zdrowie i dobrostan zwierząt; mając na uwadze, że obecnie cały system żywnościowy jest odpowiedzialny za szereg skutków wywieranych na zdrowie i dobrostan ludzi i zwierząt, a także na środowisko, klimat i różnorodność biologiczną, w tym wylesianie i degradację ekosystemów poza UE; mając na uwadze, że sposób produkcji i konsumpcji żywności, napojów i innych produktów rolnych musi się zmienić, aby zapewnić spójność z celami zrównoważonego rozwoju, porozumieniem paryskim, Konwencją o różnorodności biologicznej, Międzynarodowym traktatem o zasobach genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa oraz politykami i zobowiązaniami UE, a także ogólnie aby osiągnąć spójną równowagę między trzema filarami zrównoważonego rozwoju, w tym środowiska, klimatu, różnorodności biologicznej, zdrowia publicznego, przystępności cenowej żywności, dobrostanu zwierząt, zapewnienia zrównoważenia gospodarczego rolnikom, rybakom i podmiotom na dalszych etapach łańcucha żywnościowego oraz na obszarach wiejskich i przybrzeżnych, a także aspektów społecznych, takich jak warunki pracy i zatrudnienia oraz normy w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa; mając na uwadze, że należy wziąć pod uwagę inne ważne czynniki, takie jak badania naukowe i innowacje, polityka handlowa i polityka gospodarowania odpadami;
- D. mając na uwadze, że konieczne jest zapewnienie zgodności i spójności między środkami przewidzianymi w strategii „od pola do stołu” oraz we wspólnej polityce rolnej i wspólnej polityce rybołówstwa, unijnej polityce handlowej, unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, unijnej strategii leśnej, planie działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym, planie działań w zakresie biogospodarki, unijnym prawie o klimacie, a także w innych powiązanych politykach i strategiach UE; mając na uwadze, że należy podkreślić, iż wszystkie przywożone produkty spożywcze muszą spełniać te same normy zrównoważoności i bezpieczeństwa rolno-spożywczego, które mają zastosowanie w UE;
- E. mając na uwadze, że według szacunków Międzyrządowej Platformy Naukowo-Politycznej w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów

(IPBES) do 2050 r. 90 % gruntów ulegnie znacznym zmianom, a w przypadku 75 % gruntów już takie zmiany nastąpiły; mając na uwadze, że 85 % terenów podmokłych już utracono¹; mając na uwadze, że różnorodność biologiczna ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego, dobrobytu człowieka i rozwoju na całym świecie; mając na uwadze, że utrata różnorodności biologicznej zagraża europejskiej i światowej produkcji rolnej, systemowi żywnościowemu i żywieniu; mając na uwadze, że szacuje się, iż globalne koszty społeczne i gospodarcze związane z degradacją gruntów sięgają 5,5–10,5 bln EUR rocznie²;

- F. mając na uwadze, że powiększanie powierzchni gruntów wykorzystywanych do celów rolniczych odpowiada za ok. 80 % światowego wylesiania³; mając na uwadze, że popyt unijny na olej palmowy, mięso, soję, kakao, kukurydzę, drewno, kauczuk, w tym w formie produktów przetworzonych lub usług, jest głównym czynnikiem przyczyniającym się do wylesiania, degradacji lasów i gleb, niszczenia ekosystemów i związanych z tym naruszeń praw człowieka poza UE, a także odpowiada za ok. 10 % światowego udziału w wylesianiu uwzględnionym w ogólnej końcowej konsumpcji⁴; mając na uwadze, że niezrównoważone połowy mają poważny negatywny wpływ na różnorodność biologiczną;
- G. mając na uwadze, że siedliska półnaturalne zależne od rolnictwa takie jak grunty trawiaste są szczególnie zagrożone, a ich stan ochrony jest znacznie gorszy niż w przypadku innych typów siedlisk, które nie są zależne od rolnictwa – w przypadku 45 % z nich stan ochrony jest oceniany jako zły, w porównaniu z 31 % w przypadku innych siedlisk;
- H. mając na uwadze, że nieostrożne stosowanie pestycydów jest istotnym źródłem zanieczyszczenia gleby, wody i powietrza oraz negatywnie wpływa na zdrowie ludzi, zwierząt i roślin; mając na uwadze, że w związku z tym należy zwiększyć wysiłki na rzecz znacznego ograniczenia zależności od szkodliwych pestycydów, zagrożeń z nimi związanych i ich stosowania oraz stosowania nawozów i antybiotyków; mając na uwadze, że zrównoważone praktyki rolnicze, takie jak należyte wdrażanie integrowanej ochrony roślin, agroleśnictwo, agroekologia, rolnictwo ekologiczne i techniki rolnictwa precyzyjnego, mogą pomóc w opracowaniu rozwiązań mających na celu ograniczenie stosowania pestycydów na szczeblu UE i na świecie oraz że należy je wspierać; mając

¹ IPBES, 2019 Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services [Sprawozdanie z oceny różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych na świecie za 2019 r.].

² <https://www.oecd.org/environment/resources/biodiversity/Executive-Summary-and-Synthesis-Biodiversity-Finance-and-the-Economic-and-Business-Case-for-Action.pdf>

³ FAO, *State of the World's Forests 2016. Forests and agriculture: land-use challenges and opportunities* [Stan lasów na świecie w 2016 r. Leśnictwo i rolnictwo – wyzwania i możliwości związane z użytkowaniem gruntów], Rzym, 2016 r. <http://www.fao.org/3/a-i5588e.pdf>

⁴ Komisja Europejska, *The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation. Final report* [Kompleksowa ocena wpływu konsumpcji UE na wylesianie – sprawozdanie końcowe], badanie finansowane przez Komisję Europejską i realizowane przez VITO, Międzynarodowy Instytut Stosowanej Analizy Systemowej, HIVA-Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving oraz Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody, 2013 r.

na uwadze, że badania naukowe¹ wskazują, iż można znacznie ograniczyć stosowanie pestycydów bez negatywnego wpływu na rentowność i wydajność, zwłaszcza gdy towarzyszy temu zwiększona dostępność zrównoważonych alternatyw;

- I. mając na uwadze, że w 2018 r. państwa członkowskie zezwoliły na wywóz ponad 81 tys. ton pestycydów zawierających substancje zakazane w Europie²; mając na uwadze, że te niebezpieczne pestycydy stanowią jeszcze większe zagrożenie w krajach docelowych, ponieważ warunki ich stosowania (np. dotyczące sprzętu ochronnego, oprysków z powietrza) nie zawsze są w nich tak rygorystyczne jak w UE; mając na uwadze, że te zakazane pestycydy mogą wrócić na rynek UE jako pozostałości w importowanej żywności; mając na uwadze, że programy monitorowania wykazały, iż pozostałości niektórych pestycydów, których stosowanie w UE jest zakazane, wykryto w żywności sprzedawanej na rynku UE, w 4,5 % przypadków, nawet w poziomach przekraczających maksymalny limit pozostałości, który został ustalony dla tych substancji w celu zapewnienia bezpieczeństwa konsumentów³;
- J. mając na uwadze, że liczba osób z nadwagą i osób otyłych rośnie w szybkim tempie w UE⁴, a jedna na dwie osoby dorosłe cierpi na nadwagę lub otyłość⁵; mając na uwadze, że przyczyny nadwagi i otyłości są wielopłaszczyznowe, ale zła dieta i niewłaściwe odżywianie należą do kluczowych czynników prowadzących do częstego występowania nadwagi i otyłości;
- K. mając na uwadze, że szacuje się, iż w UE w 2017 r. ponad 950 tys. zgonów (jeden na pięć) i ponad 16 mln utraconych lat życia w zdrowiu zostało spowodowanych niezdrową dietą skutkującą głównie chorobami układu krążenia i chorobami nowotworowymi⁶; mając na uwadze, że narażenie na substancje zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego za pośrednictwem żywności i opakowań żywności również stanowi zwiększone zagrożenie dla zdrowia publicznego⁷;
- L. mając na uwadze, że około połowa chorób odzwierzęcych, które pojawiły się u ludzi od 1940 r., wynika ze zmian w użytkowaniu gruntów⁸; mając na uwadze, że zdrowie

¹ Lechenet, M., Dessaint, F., Py, G. i in., *Reducing pesticide use while preserving crop productivity and profitability on arable farms* [Zmniejszenie zużycia pestycydów przy zachowaniu wydajności i rentowności upraw w gospodarstwach rolnych], *Nature Plants* 3, 17008, 2017.

² <https://www.publiceye.ch/en/topics/pesticides/banned-in-europe>

³ Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności, *The 2019 European Union report on pesticide residues in food* [Sprawozdanie Unii Europejskiej za 2019 r. w sprawie pozostałości pestycydów w żywności], *Dziennik EFSA*, 2019 r. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6491>

⁴ Eurostat, *Overweight and obesity – BMI statistics* [Nadwaga i otyłość – statystyki BMI].

⁵ Eurostat, *The European Health Interview Survey, Wave 2* [Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia], 2013 r.

⁶ <https://ec.europa.eu/jrc/en/health-knowledge-gateway/societal-impacts/burden>

⁷ Muncke, J. i in., „Impacts of food contact chemicals on human health: a consensus statement” [Wpływ substancji mających kontakt z żywnością na zdrowie ludzkie – uzgodnione oświadczenie] *Environmental Health*, 19.

⁸ Keesing, F. i in., „Impacts of biodiversity on the emergence and transmission of infectious diseases” [Wpływ różnorodności biologicznej na pojawianie się i przenoszenie chorób zakaźnych], *Nature* 468, s. 647–652, 2010 r.

zwierząt jest zasadniczym elementem każdego zrównoważonego systemu żywnościowego, a skutki dla zdrowia zwierząt mają bezpośredni wpływ na zrównoważoność systemu żywnościowego;

- M. mając na uwadze, że szacuje się, iż każdego roku w UE powstaje 88 mln ton odpadów żywnościowych, co generuje szacunkowe koszty w wysokości 143 mld EUR¹; mając na uwadze, że odpady żywnościowe mają ogromny wpływ na środowisko, gdyż odpowiadają za około 6 % całkowitych emisji gazów cieplarnianych w UE² ; mając na uwadze, że za marnotrawienie żywności w UE w największym stopniu odpowiadają gospodarstwa domowe (53 %) i przetwórstwo (19 %)³ ; mając na uwadze, że 10 % marnowanej żywności w UE ma związek z oznaczeniem dat i niewłaściwym rozumieniem przez konsumentów sposobu odczytywania i stosowania systemu oznaczeń dat⁴ ;
- N. mając na uwadze, że wielkość sprzedaży antybiotyków do europejskich gospodarstw hodowlanych spadła w latach 2011–2016 o 18,5 %⁵ , co doprowadziło do zmniejszenia zużycia antybiotyków w rolnictwie o 35 % w latach 2011–2018, podczas gdy w większości państw członkowskich spożycie środków przeciwdrobnoustrojowych u zwierząt, od których lub z których pozyskuje się żywność, jest niższe lub znacznie niższe niż u ludzi⁶ ; mając jednak na uwadze, że między państwami członkowskimi istnieją duże różnice, a konsumpcja niektórych środków przeciwdrobnoustrojowych jest nadal zbyt wysoka⁷ ; mając na uwadze, że oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe jest poważnym zagrożeniem dla zdrowia ludzi; mając na uwadze, że ograniczenie i zminimalizowanie stosowania antybiotyków w hodowli zwierząt pomoże spowolnić jej pojawianie i rozprzestrzenianie się;
- O. mając na uwadze, że już w 2018 r. Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC) wydał sprawozdanie specjalne w sprawie wpływu globalnego ocieplenia o 1,5 °C, w którym stwierdzono, że ograniczenie globalnego ocieplenia do 1,5 °C wymagałoby

¹ EU-Fusions, *Estimates of European food waste levels* [Szacunki dotyczące poziomu marnotrawienia żywności w Europie], sprawozdanie końcowe, 2016 r.

² FAO, *Food wastage footprint & climate change* [Ślad węglowy marnotrawionej żywności a zmiana klimatu].

³ EU-Fusions, *Estimates of European food waste levels* [Szacunki dotyczące poziomu marnotrawienia żywności w Europie], sprawozdanie końcowe, 2016 r.

⁴ ICF, *Market study on date marking and other information provided on food labels and food waste prevention* [Badanie rynkowe na temat oznaczania dat i innych informacji umieszczanych na opakowaniu żywności oraz na temat zapobiegania marnotrawieniu żywności], sprawozdanie końcowe dla Komisji Europejskiej, 2018 r.

⁵ EMA: *Sales of veterinary antimicrobial agents in 30 European countries. Trends from 2010 to 2016* [Tendencje w sprzedaży weterynaryjnych środków przeciwdrobnoustrojowych w 30 państwach europejskich w latach 2010–2016]. Ósme sprawozdanie ESVAC (europa.eu).

⁶ Drugie wspólne sprawozdanie ECDC/EFSA/EMA w sprawie zintegrowanej analizy konsumpcji środków przeciwdrobnoustrojowych i występowania oporności na te środki wśród bakterii u ludzi i u zwierząt, od których lub z których pozyskuje się żywność, 2017 r.

⁷ ECA, *Addressing antimicrobial resistance: progress in the animal sector, but this health threat remains a challenge for the EU* [Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe – zagrożenie zdrowotne, które pozostaje problemem dla UE mimo postępów w sektorze hodowli zwierzęcej], 2019 r.

szybkich, daleko idących i bezprecedensowych zmian we wszystkich aspektach życia społecznego; mając na uwadze, że zmiana klimatu i utrata różnorodności biologicznej stanowią coraz większe zagrożenie dla bezpieczeństwa żywnościowego i źródeł utrzymania z powodu powtarzających się susz, powodzi, pożarów lasów i nowych agrofagów; mając na uwadze, że systemy żywnościowe są odpowiedzialne za 29 % światowych emisji gazów cieplarnianych i mają ogromny wpływ na klimat, różnorodność biologiczną, wodę, powietrze, glebę i pochłaniacze dwutlenku węgla; mając na uwadze, że sektor rolny UE wytwarza około 10 % całkowitych emisji gazów cieplarnianych w UE przy znacznych różnicach między państwami członkowskimi, a udział rolnictwa w krajowych emisjach gazów cieplarnianych wynosi od 3 % do 33 %¹;

- P. mając na uwadze, że od 1990 r. emisje gazów cieplarnianych z europejskiego rolnictwa ograniczono o około 20 %; mając na uwadze, że tempo redukcji emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie znacznie spadło od 2012 r., a w niektórych latach nawet wzrosło²; mając na uwadze, że rolnictwo może aktywnie przyczynić się do sekwestracji dwutlenku węgla poprzez zwiększanie naturalnych pochłaniaczy dwutlenku węgla dzięki absorpcji rozwiązań opartych na przyrodzie i ekosystemie, takich jak szeroki płodozmian, uprawa międzyplonów, permakultura, agroleśnictwo, leśnictwo, agroekologia i odbudowa ekosystemu, a w szczególności odtwarzanie i utrzymywanie torfowisk jako sposób na zwiększenie naturalnych pochłaniaczy dwutlenku węgla i sekwestracji;
- Q. mając na uwadze, że sektor rolny jest trzecim największym źródłem pierwotnych emisji PM10 w UE, co podkreśliła Europejska Agencja Środowiska; mając na uwadze, że emisje amoniaku (NH₃) z rolnictwa przyczyniają się do przypadków wysokiego stężenia cząstek stałych, które to zjawisko ma miejsce w Europie każdej wiosny, oraz powodują zarówno krótko-, jak i długotrwałe negatywne skutki dla zdrowia;
- R. mając na uwadze, że UE zużywa siedem razy więcej azotu i trzy razy więcej fosforu niż można uznać za zrównoważone i sprawiedliwe normy, biorąc pod uwagę ograniczenia naszej planety³;
- S. mając na uwadze, że do ilościowego określenia postępów w zmniejszaniu wpływu europejskiego systemu żywnościowego na środowisko konieczna jest większa liczba informacji na temat cyklu życia, a także lepsze śledzenie i monitorowanie informacji dotyczących łańcuchów dostaw;
- T. mając na uwadze, że europejski model wielofunkcyjnego sektora rolno-spożywczego, składający się z różnych modeli uprawy i oparty na gospodarstwach rodzinnych, jest kluczowym elementem unijnej gospodarki i społeczeństwa oraz musi zapewniać konkurencyjną i zróżnicowaną produkcję wysokiej jakości żywności, lokalne łańcuchy

¹ EEA, *Data viewer on greenhouse gas emissions and removals, sent by countries to UNFCCC and the EU Greenhouse Gas Monitoring Mechanism* [Dane na temat emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych, przesłane przez państwa do UNFCCC i unijnego mechanizmu monitorowania gazów cieplarnianych], zob. również IEEP 2019, *Net-Zero Agriculture in 2050: How to get there* [Jak osiągnąć zerowe emisje netto w rolnictwie do 2050 r.] (IEEP_NZ2050_Agriculture_report_screen.pdf).

² EEA *greenhouse gas – data viewer – European Environment Agency* [Gaz cieplarniany – przegląd danych – Europejska Agencja Środowiska] (europa.eu)

³ Sprawozdanie Europejskiej Agencji Środowiskowej nr 1/2020.

dostaw, dobre praktyki rolnicze, ochronę wody i gruntów, wysokie standardy ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt oraz tętniące życiem obszary wiejskie w całej UE; mając na uwadze, że odpowiednio wspierana polityka rolna będzie sprzyjać przechodzeniu na bardziej lokalne łańcuchy dostaw i bardziej zrównoważone praktyki rolnicze, osiągając wyższe normy w zakresie ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt;

- U. mając na uwadze, że ważne jest podkreślenie kluczowej roli mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw w unijnym sektorze rolno-spożywczym na wszystkich etapach łańcucha dostaw, od przetwórstwa po handel detaliczny, w osiągnięciu celów strategii;
- V. mając na uwadze, że sektor rolnictwa musi nadal produkować bezpieczną żywność o wysokiej wartości odżywczej, a jednocześnie utrzymywać grunty i zarządzać nimi w sposób bardziej zrównoważony, co zapobiega wyludnianiu się obszarów wiejskich; mając na uwadze, że europejscy rolnicy spełniają najwyższe światowe normy i dostarczają wysokiej jakości żywność nie tylko obywatelom Unii, ale także na całym świecie; mając na uwadze, że sektor rolny ma ogromną wartość strategiczną, jednak w ciągu nieco ponad dziesięciu lat przestało istnieć kilka milionów gospodarstw rolnych, co stanowi ponad jedną trzecią wszystkich gospodarstw w Europie, a zdecydowana większość to małe przedsiębiorstwa rodzinne;
- W. mając na uwadze, że transformacja rolnictwa europejskiego w kierunku bardziej zrównoważonych praktyk i obiegu zamkniętego będzie wymagała znacznych inwestycji, a warunkiem wstępnym jest odpowiedni dostęp do finansowania; mając na uwadze, że EBI zobowiązał się do zwiększenia swojego udziału w finansowaniu inwestycji w działania w dziedzinie klimatu i zrównoważenia środowiskowego, aby do 2025 r. osiągnąć poziom 50 % operacji i utrzymać go w kolejnych latach; mając na uwadze, że można to wykorzystać do wprowadzenia technologii, które przyczynią się do zrównoważonych praktyk i wzmocnienia powiązań rolnictwa z gospodarką o obiegu zamkniętym;
- X. mając na uwadze, że dobre zdrowie gleby poprawia zdolność Ziemi do produkcji żywności, filtrowania wody i pochłaniania dwutlenku węgla, przyczyniając się w ten sposób nie tylko do stabilizacji klimatu, ale także do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego, przywrócenia różnorodności biologicznej, ochrony naszych gruntów rolnych i budowania zdrowszego systemu żywnościowego; mając na uwadze, że rolnictwo regeneracyjne jako podejście do produkcji żywności i gospodarowania gruntami może złagodzić te wyzwania, pomagając w przejściu na wysoce odporny system rolny oparty na odpowiednim zarządzaniu gruntami i glebami;
- Y. mając na uwadze, że ważne jest, aby w pełni informować konsumentów oraz dać im możliwość podejmowania świadomych wyborów żywieniowych i wspierać ich pozycję w tym zakresie; mając na uwadze, że osiągnięcie tego celu wymaga zdrowego i stabilnego środowiska żywnościowego, które zapewnia przejrzystość i gwarantuje, że zdrowy i zrównoważony wybór jest jednocześnie łatwy i przystępny cenowo, a ponadto sprzyja wzorcom konsumpcji wspierającym zdrowie ludzi i do nich zachęca, zapewniając jednocześnie zrównoważone wykorzystywanie zasobów naturalnych i ludzkich oraz wysoki poziom dobrostanu zwierząt; mając na uwadze, że same kampanie informacyjne, edukacyjne i uświadamiające nie wystarczą, by osiągnąć wymaganą zmianę w kierunku bardziej zrównoważonych i zdrowych wyborów

konsumenckich, ponieważ na te wybory mogą wpływać takie aspekty jak normy i konwencje, cena, wygoda, przyzwyczajenia i metody prezentowania asortymentu żywności; mając jednak na uwadze, że świadomości obywateli i edukacja mogą odegrać istotną rolę w osiągnięciu europejskich celów w zakresie klimatu, zasobooszczędności i różnorodności biologicznej od strony popytu; mając na uwadze, że obowiązkowe oznaczanie zawartości składników odżywczych i ich pochodzenia, a także zrozumiałe informacje na temat dobrostanu zwierząt i zrównoważonego rozwoju, zasadniczo na wszystkich produktach żywnościowych, a także publiczne informowanie o rzeczywistych kosztach produkcji mogą pomóc ukierunkować konsumentów na zdrowe, zrównoważone i bezpieczne odżywianie; mając na uwadze, że informacje dla konsumentów należy również dostosować do ery cyfrowej, nie pozostawiając nikogo w tyle;

- Z. mając na uwadze, że dieta śródziemnomorska, uznana przez UNESCO w 2010 r. za niematerialne dziedzictwo kulturowe ludzkości, znana jest jako zdrowa, zrównoważona dieta o wysokiej wartości odżywczej, społecznej i kulturowej, oparta na poszanowaniu terenu i różnorodności biologicznej, zapewniająca ochronę i rozwój tradycyjnych działalności i rzemiosł związanych z rybołówstwem, zrównoważonym łowiectwem i rolnictwem oraz odgrywająca ochronną rolę w profilaktyce pierwotnej i wtórnej głównych przewlekłych chorób zwyrodnieniowych;
- AA. mając na uwadze, że woda i rolnictwo są ze sobą nierozzerwalnie związane, a zrównoważona gospodarka wodna w sektorze rolnym ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia produkcji odpowiedniej żywności wysokiej jakości oraz dla zagwarantowania ochrony zasobów wodnych;
- AB. mając na uwadze, że zwiększona globalizacja rynku żywności spowodowała wzrost znaczenia umów o wolnym handlu między UE a krajami trzecimi;
- AC. mając na uwadze, że należy wziąć pod uwagę wyniki uzyskane dzięki wprowadzeniu obowiązujących obecnie norm środowiskowych;
- AD. mając na uwadze, że poważna sytuacja spowodowana pandemią COVID-19 wywiera wpływ na wszystkie podmioty europejskiego łańcucha rolno-spożywczego, od produkcji podstawowej po sektor hotelarsko-gastronomiczny;
- AE. mając na uwadze, że europejski system żywnościowy odegrał kluczową rolę podczas pandemii COVID-19, wykazując się odpornością, gdyż rolnicy i ich spółdzielnie lub organizacje producentów, pracownicy zatrudnieni w całym łańcuchu wartości żywności, przetwórcy, dystrybutorzy i sprzedawcy detaliczni współpracowali w trudnych warunkach, w tym w sytuacji ograniczeń w przemieszczaniu się i w obliczu zagrożeń sanitarnych, aby zapewnić konsumentom europejskim stały dostęp bez przeszkód do bezpiecznych i przystępnych cenowo produktów wysokiej jakości, przy jednoczesnym poszanowaniu integralności rynku wewnętrznego; mając na uwadze, że rynek wewnętrzny i system rolny UE w dużej mierze szybko uporały się z przerwami w dostawach w związku z kryzysem związanym z COVID-19, co jednak ujawniło pewne słabości w złożonych łańcuchach dostaw żywności, świadcząc o potrzebie zapewnienia długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego, odporności i krótkich łańcuchów dostaw; mając na uwadze, że w tym kontekście należy podkreślić wartość bezpieczeństwa żywnościowego i bezpieczeństwa łańcuchów dostaw dla wszystkich obywateli UE oraz znaczenie dostępności wszystkich niezbędnych narzędzi dla

rolników, aby mogli oni produkować różnorodną żywność w sposób zrównoważony;

- AF. mając na uwadze, że choć prawa rolników zapisano w 2004 r. w Międzynarodowym traktacie FAO o zasobach genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, przepisy dotyczące własności intelektualnej często pozostają w sprzeczności z tymi prawami, co zagraża systemom bazującym na lokalnym, tradycyjnym i rodzimym materiale siewnym;
- AG. mając na uwadze, że konsumenci są coraz bardziej zainteresowani dobrostanem zwierząt i zdrowiem zwierząt; mając na uwadze, że wysoki poziom dobrostanu zwierząt jest ważny dla zrównoważonego rozwoju i ma potencjał wzmocnienia równowagi gospodarczej i środowiskowej europejskich rolników, tworząc nowy rynek dla rolników do sprzedaży produktów opartych na wyższych standardach dobrostanu zwierząt; mając na uwadze, że Komisja zapowiedziała ocenę i przegląd obowiązujących przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt, w tym w zakresie transportu i uboju zwierząt; mając na uwadze, że przepisy horyzontalne mające na celu ochronę zwierząt hodowlanych w połączeniu z wymogami w zakresie dobrostanu zwierząt, opartymi na podstawach naukowych i odnoszącymi się do konkretnych gatunków, w odniesieniu do wszystkich gatunków hodowlanych znacznie przyczyniłyby się do poprawy dobrostanu zwierząt; mając na uwadze, że okresy przejściowe i wsparcie dla rolników mają zasadnicze znaczenie w odniesieniu do zmian legislacyjnych umożliwiających bardziej zrównoważone rolnictwo i poprawę dobrostanu zwierząt;
- AH. mając na uwadze, że oznaczenia geograficzne wynikają z odwiecznego dziedzictwa UE i są owocem dostosowania ludzkości do środowiska oraz wyrazem tożsamości UE;
- AI. mając na uwadze, że bardzo ważne jest zwalczanie fałszowania żywności i nieuczciwych praktyk poprzez odkrywanie oszustw i prowadzenie dochodzeń;
1. z zadowoleniem przyjmuje ambicje i cele strategii „od pola do stołu” jako ważny krok w dążeniu do zapewnienia zrównoważonego, sprawiedliwego, zdrowego, przyjaznego zwierzętom, bardziej regionalnego, zróżnicowanego i odpornego systemu żywnościowego, który ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia zamierzeń wskazanych w Europejskim Zielonym Ładzie i w celach zrównoważonego rozwoju; podkreśla nierozzerwalne powiązania między zdrowiem ludzi, zdrowiem społeczeństwa, zdrowiem zwierząt i zdrowiem planety; podkreśla, że strategia ta ma zasadnicze znaczenie dla włączenia systemu żywnościowego, w tym produkcji zwierzęcej i uprawnej, w ramy ograniczeń planety, podkreślając jednocześnie znaczenie zapewnienia godnej pracy, warunków zatrudnienia i sprawiedliwych możliwości w całym łańcuchu wartości żywności oraz potrzebę wypracowania odpowiedniego i wyważonego podejścia politycznego; zachęca Komisję do jak najszybszego przełożenia strategii na konkretne działania ustawodawcze i nieustawodawcze, którym towarzyszyć będą odpowiednie mechanizmy wsparcia finansowego w okresie transformacji;

Konieczność podjęcia działań

2. przypomina, że oceny skutków stanowią integralną część procesu stanowienia prawa w UE; z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź Komisji, że zamierza ona przeprowadzić szczegółowe oceny skutków, w tym konsultacje społeczne, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi lepszego stanowienia prawa w odniesieniu do wszelkich inicjatyw ustawodawczych w ramach strategii „od pola do stołu”, w tym w odniesieniu do

skutecznych celów ilościowych¹; podkreśla, że te naukowe oceny skutków ex ante powinny obejmować solidne oceny oddziaływania na środowisko, powinny obejmować trzy wymiary zrównoważonego rozwoju (środowiskowego, gospodarczego i społecznego, w tym zdrowia) w ramach całościowego i systemowego podejścia i uwzględniać skumulowane oddziaływanie, a także powinny uwzględniać koszty braku działań w zakresie natychmiastowego i długoterminowego wpływu na zdrowie ludzi, środowisko, różnorodność biologiczną i ogólną zrównoważoność, a także uwzględniać wymianę pokoleniową, ewentualne kompromisy między celami politycznymi, dostępność środków służących osiągnięciu celów i różne modele rolnictwa w państwach członkowskich UE; zwraca uwagę na znaczenie opisu metod obliczania, poziomów odniesienia i okresów odniesienia dla każdego indywidualnego celu oraz podkreśla potrzebę współpracy i konsultacji z państwami członkowskimi; przyjmuje do wiadomości, że pierwszy śródkresowy przegląd strategii „od pola do stołu” planowany jest w połowie 2023 r.; podkreśla, że w ramach tej oceny śródkresowej należy dokładnie zastanowić się nad łącznym wpływem wszystkich działań w sposób całościowy i systemowy, obejmujący wszystkie wymiary zrównoważoności – środowiskowy, gospodarczy czy społeczny, w tym zdrowie;

3. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź opartego na dowodach wniosku dotyczącego ram prawnych dla zrównoważonych systemów żywnościowych, który powinien opierać się na przejrzystych danych i w którym należy uwzględnić najnowszą wiedzę naukową; zwraca się do Komisji, by wykorzystała ten wniosek do określenia przyszłościowej całościowej, wyważonej, zintegrowanej i zrównoważonej pod względem środowiskowym, społecznym i gospodarczym wspólnej polityki żywnościowej, w której wniosą swój wkład wszystkie podmioty, mającej na celu zmniejszenie śladu środowiskowego i klimatycznego systemu żywnościowego UE, a także zmniejszenie jego negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną oraz zdrowie i dobrostan ludzi i zwierząt, tak aby do 2050 r. uczynić Europę pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu i mającym zerowy poziom emisji zanieczyszczeń oraz wzmocnić jej odporność w celu zapewnienia średnio- i długoterminowego bezpieczeństwa żywnościowego w obliczu zmiany klimatu, degradacji środowiska i utraty różnorodności biologicznej; podkreśla potrzebę zapewnienia zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego w całym łańcuchu żywnościowym, ponieważ dobre perspektywy społeczno-gospodarcze i konkurencyjność różnych sektorów przyczynią się do osiągnięcia celów strategii; zachęca UE do przyjęcia przewodniej roli w globalnej transformacji ukierunkowanej na zrównoważony rozwój w łańcuchu „od pola do stołu” w oparciu o zasadę wielofunkcyjnego sektora rolnego, który jest zrównoważony pod względem środowiskowym, społecznym (w tym zdrowotnym) i gospodarczym, zgodnie z zasadami agroekologii Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) oraz prawem ONZ do pożywienia, przy jednoczesnym zapewnieniu większej spójności i konsekwencji między politykami, aby umożliwić wszystkim podmiotom europejskiego systemu żywnościowego prowadzenie długoterminowego planowania w oparciu o realistyczne i przejrzyste cele, które są skonkretyzowane, mierzalne, osiągalne, realne, terminowe; podkreśla potrzebę pilnych i zdecydowanych zmian w polityce i prawodawstwie w obliczu przytłaczających dowodów naukowych na konieczność poprawy zrównoważoności obecnego systemu żywnościowego oraz wyższych kosztów wynikających z zaniechania działania, a także podkreśla znaczenie innowacji i zrównoważonych praktyk; sugeruje uwzględnienie odpowiednich wartości

¹ Odpowiedzi p. Kyriakides na pytanie wymagające odpowiedzi na piśmie E-000689/2021.

wyjściowych w każdym państwie członkowskim i osiągniętych postępów, a także ich specyficznych warunków (regionalnych), przy jednoczesnym promowaniu wymiany know-how i najlepszych praktyk między państwami członkowskimi; podkreśla potrzebę wzięcia pod uwagę całych łańcuchów produkcji i dostaw żywności i napojów, w tym produkcji, przetwarzania, marketingu, przechowywania, transportu, dystrybucji, hotelarstwa i sprzedaży detalicznej, a także utylizacji i recyklingu surowców wtórnych; wzywa do uwzględnienia w pełni w przedmiotowym wniosku ustawodawczym dobrostanu zwierząt utrzymywanych w warunkach fermowych, zważywszy że kwestia ta jest nierozdzielnie związana ze zrównoważoną gospodarką żywnościową;

4. popiera opracowanie strategicznych planów polityki żywnościowej¹, służących ułatwianiu, pobudzaniu i zwiększaniu skali nowej i istniejącej krajowej, regionalnej i lokalnej polityki żywnościowej, z uwzględnieniem złożonej kwestii ubóstwa żywnościowego w Europie; podkreśla, że należy oprzeć te plany na niezależnych i bezstronnych podstawach naukowo-badawczych oraz zaangażować zainteresowane strony o różnorodnych punktach widzenia, by zapewnić uzasadniony proces sprzyjający włączeniu społecznemu; zwraca uwagę, że potrzebne jest nowe przekrojowe podejście do zarządzania, aby zapewnić spójność między polityką UE w zakresie żywności i rolnictwa a polityką w dziedzinach, które mają na nie wpływ, takich jak: handel, energetyka, konkurencja i klimat, w celu zwiększenia synergii oraz uniknięcia kompromisów i zarządzania nimi; apeluje zatem o zorganizowany dialog między Parlamentem, państwami członkowskimi i wszystkimi podmiotami systemu żywnościowego, w tym obywatelami, aby w pełni wykorzystać możliwości oferowane przez tę strategię oraz omówić luki, możliwości i wyzwania związane z opracowaniem i wdrażaniem całościowej wspólnej polityki żywnościowej UE; wzywa Komisję do promowania dialogu społecznego na temat wspólnego rozumienia zrównoważoności i jej różnych elementów w trakcie przygotowań do przedstawienia wniosku dotyczącego ram prawnych dla zrównoważonego systemu żywnościowego, który to wniosek ostatecznie będzie musiał opierać się na jednym spójnym podejściu do wszystkich aspektów zrównoważoności;
5. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący opracowania planu awaryjnego służącego zapewnieniu zaopatrzenia w żywność i bezpieczeństwa żywnościowego w celu koordynowania wspólnej europejskiej reakcji na sytuacje kryzysowe mające wpływ na systemy żywnościowe; podkreśla, że potrzebne jest podejście prewencyjne, aby uniknąć panicznego zachowania i przesadnych reakcji ze strony osób, przedsiębiorstw lub państw członkowskich; uważa, że będzie to odpowiednia odpowiedź na rosnące oczekiwania dotyczące bezpieczeństwa żywnościowego, którymi należy zająć się na szczeblu europejskim; wzywa Komisję do rozważenia kwestii gromadzenia strategicznych zapasów żywności w taki sam sposób jak w przypadku strategicznych zapasów ropy naftowej w Unii;
6. podkreśla potrzebę działań mających na celu promowanie zrównoważonego rolnictwa, ograniczenie stosowania pestycydów i zagrożeń z nimi związanych, ochronę

¹ Instytut Europejskiej Polityki Ochrony Środowiska (IEEP) i Instytut Ekologiczny, dokument programowy Think2030, *European food and agriculture in a new paradigm: Can global challenges like climate change be addressed through a farm to fork approach?* [Czy można rozwiązać globalne wyzwania, takie jak zmiana klimatu, za pomocą podejścia „od pola do stołu?”], 2021 r. <https://think2030.eu/wp-content/uploads/2021/02/European-food-and-agriculture-in-a-new-paradigm-WEB.pdf>

i odbudowę ekosystemów gleb oraz zwiększenie liczby elementów krajobrazu na gruntach rolnych, które wspierają odnowę gatunków i siedlisk chronionych na podstawie dyrektyw dotyczących ochrony przyrody, w tym zapylaczy i ich siedlisk; przypomina, że wydajność i odporność rolnictwa zależy od zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi w celu zagwarantowania długotrwałej zrównoważoności naszych systemów żywnościowych;

7. podkreśla, że udana transformacja w kierunku bardziej zrównoważonego systemu żywnościowego leży w interesie europejskich konsumentów, rolników i przedsiębiorstw; zwraca uwagę, że lepsze informowanie zainteresowanych stron i polityka rolna mogą wesprzeć tę transformację; podkreśla, że transformacja ekologiczna w produkcji żywności i wynikający z niej wkład w łagodzenie zmiany klimatu mogą przynieść korzyści producentom surowców, środowisku, gospodarce i całemu społeczeństwu, zapewniając zrównoważoną, bezpieczną, wystarczającą, przystępną cenowo, zdrową i bogatą w składniki odżywcze żywność, i można je osiągnąć przy zastosowaniu zrównoważonego podejścia synergicznego uwzględniającego zrównoważone praktyki i możliwości gospodarcze; ponownie podkreśla, że aby zapewnić proporcjonalny wkład sektora, rolnictwo powinno być ukierunkowaną na cel i zachęty częścią ambicji UE, by dążyć do zerowych emisji netto najpóźniej do połowy wieku, przy jednoczesnym zajęciu się problemem emisji, które są związane z produkcją i konsumpcją żywności w Europie, ale generowane poza Europą; podkreśla, że uczestnictwo rolników w działaniach w dziedzinie klimatu i wsparcie dla nich ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia globalnych celów w zakresie łagodzenia zmiany klimatu i celów zrównoważonego rozwoju bez zagrożenia dla światowego bezpieczeństwa żywnościowego i bezpieczeństwa żywienia, nie pozostawiając nikogo w tyle;
8. podkreśla potrzebę zapewnienia spójności między strategią „od pola do stołu” a celami Europejskiego Zielonego Ładu, w tym dotyczącymi klimatu, różnorodności biologicznej, zerowego poziomu zanieczyszczenia i zdrowia; podkreśla, że utrzymanie i zwiększanie różnorodności biologicznej ma decydujące znaczenie dla zapewnienia unijnego i światowego bezpieczeństwa żywnościowego oraz że należy zagwarantować spójność z unijną strategią na rzecz bioróżnorodności 2030, w tym wkład sieci Natura 2000 i chronionych obszarów morskich, aby wspierać produkcję zdrowej żywności, a także spójność ze wspólną polityką rolną, wspólną polityką rybołówstwa, unijną polityką handlową i unijną strategią na rzecz bioróżnorodności; podkreśla, że cele zrównoważonego rozwoju zapewniają odpowiednie ramy umożliwiające spójną i systemową integrację celów środowiskowych, społecznych i gospodarczych oraz umożliwiają opracowanie przekrojowych strategii politycznych, które lepiej odzwierciedlają wzajemne powiązania między poszczególnymi celami politycznymi; przypomina, że we wszystkich przyszłych inicjatywach w ramach strategii „od pola do stołu” należy w pełni uwzględnić wymiar społeczny wraz z wymiarem gospodarczym i środowiskowym, aby osiągnąć tak bardzo potrzebną spójność polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju; podkreśla, że wśród kryteriów zrównoważoności należy ująć poprawę warunków pracy zgodnie z ośmioma podstawowymi konwencjami Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), rokowania zbiorowe i ochronę socjalną;

Budowanie łańcucha żywnościowego, który działa na rzecz obywateli, pracowników, producentów, dystrybutorów i środowiska

9. z zadowoleniem przyjmuje decyzję o zmianie dyrektywy w sprawie zrównoważonego

stosowania pestycydów i celów polegających na ograniczeniu pestycydów, utraty składników odżywczych zarówno ze źródeł organicznych, jak i mineralnych, i sprzedaży antybiotyków; jest przekonany, że cele te są osiągalne pod warunkiem dostępności bezpieczniejszych, skutecznych i wydajnych alternatyw; podkreśla znaczenie dalszej całościowej edukacji i komunikacji, w tym poprzez usługi doradcze, aby dokonać tej transformacji; podkreśla, że cele te muszą mieć wiążący charakter i że należy je realizować za pomocą podejścia holistycznego, zapobiegawczego i opartego na obiegu zamkniętym, co obejmuje praktyki ekologiczne i agroekologiczne, innowacyjne zrównoważone praktyki rolnicze, wdrażanie rolnictwa precyzyjnego oraz, w stosownych przypadkach, zintegrowanych praktyk w zakresie ochrony upraw i szkodników, a także stosowanie zrównoważonych rozwiązań alternatywnych, wspartych cyklem życia; podkreśla potrzebę ustanowienia przyspieszonych procedur oceny, udzielania zezwoleń i rejestracji w odniesieniu do niechemicznych pestycydów niskiego ryzyka, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby ich ocena podlegała takim samym wymogom jak w przypadku innych substancji; nalega, aby każde państwo członkowskie, zgodnie ze swoją charakterystyką klimatyczną i charakterystyką produkcji rolnej, ustanowiło solidne, skuteczne i terminowe ilościowe cele redukcji w swoich przeglądach planów strategicznych WPR i innych odpowiednich instrumentach polityki, z założeniem ograniczenia do zera emisji z rolnictwa do gleby, wód gruntowych, wód powierzchniowych i powietrza zgodnie z ambitnym celem Zielonego Ładu dotyczącym zerowego poziomu emisji, wraz z dobrze zdefiniowanymi środkami wsparcia dla poszczególnych upraw, zapewniającymi rozliczalność i wykonalność na wszystkich szczeblach, przy użyciu niezależnych i kompletnych danych, aby pomóc w osiągnięciu tych celów, a także wsparcia i szkolenia dla wdrażania na poziomie gospodarstw rolnych oraz dalszych badań i opracowania innowacyjnych i zrównoważonych rozwiązań w zakresie rolnictwa; wzywa Komisję, by wspierała państwa członkowskie w ulepszaniu ich systemów nadzoru, monitorowania i właściwego egzekwowania przepisów dotyczących stosowania pestycydów oraz by usprawniła komunikację z użytkownikami końcowymi i podniosła ich świadomość; ponawia swój apel o przełożenie powyższych celów i założeń na prawodawstwo, w tym poprzez przegląd dyrektywy w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów, i wzywa Komisję do wyjaśnienia, w jaki sposób zajmie się wkładami poszczególnych państw członkowskich w realizację wiążących celów ogólnounijnych, przy jednoczesnym zapewnieniu równych warunków działania, a także do wyjaśnienia poziomów odniesienia tych celów, z uwzględnieniem różnych punktów wyjściowych, podjętych wysiłków i cech charakterystycznych każdego państwa członkowskiego, a także do jasnego wskazania wielu znanych już dziś niesyntetycznych i innych środków alternatywnych, ich dostępności oraz wpływu na rentowność sektora, dochody rolników i bezpieczeństwo żywnościowe, i wzywa Komisję do opracowania planu zminimalizowania syntetycznych czynników produkcji w rolnictwie; wzywa Komisję do wspierania państw członkowskich w zwracaniu szczególnej uwagi na specyficzne warunki stosowania pestycydów w strefach ochrony wód podziemnych poprzez lepszą komunikację, monitorowanie i kontrole;

10. podkreśla kluczową rolę zintegrowanego zarządzania ochroną przed szkodnikami w zmniejszaniu zależności od pestycydów i wzywa państwa członkowskie do zapewnienia jego stosowania oraz systematycznej oceny i monitorowania jego wdrażania; wzywa państwa członkowskie do przekształcenia ogólnych zasad zintegrowanego zarządzania ochroną przed szkodnikami w praktyczne i mierzalne kryteria oraz do zweryfikowania tych kryteriów na poziomie gospodarstw, a także wzywa Komisję do dopilnowania, by

państwa członkowskie skutecznie wdrażały te zasady zintegrowanego zarządzania ochroną przed szkodnikami za pośrednictwem swoich planów strategicznych WPR; wzywa je do uwzględnienia dobrze zdefiniowanych i dopasowanych środków i praktyk w odniesieniu do każdej uprawy, takich jak pasy kwiatowe, jako podstawy do wycofania stosowania pestycydów i powstrzymania rozwoju odporności agrofagów; wzywa detalistów w łańcuchu dostaw żywności do aktywnej współpracy z rolnikami w zakresie wdrażania i rozszerzania wszystkich dostępnych praktyk i metod zintegrowanego zarządzania ochroną przed szkodnikami w odniesieniu do każdej uprawy w ich łańcuchu dostaw oraz do składania sprawozdań na temat ich wkładu w realizację celów i wartości docelowych w zakresie redukcji emisji w ramach sprawozdawczości dotyczącej środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego;

11. uważa, że chociaż UE ma jeden z najbardziej rygorystycznych systemów na świecie, to zarówno samo rozporządzenie w sprawie zatwierdzania pestycydów, jak i jego wdrożenie wymagają poprawy; przypomina swoją rezolucję w sprawie unijnej procedury wydawania zezwoleń na dopuszczenie pestycydów do obrotu¹ i oczekuje, że Komisja i państwa członkowskie niezwłocznie zastosują się do wszystkich jego apeli, podkreśla, że ramy regulacyjne powinny zachęcać do innowacji i badań naukowych w celu opracowania lepszych i bezpieczniejszych środków ochrony roślin i alternatyw; zwraca uwagę, że oprócz przeglądu dyrektywy w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów mającego na celu ograniczenie stosowania pestycydów i związanego z nimi ryzyka Komisja, Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) i Europejska Agencja Leków (EMA) powinny ulepszyć ocenę ryzyka związanego ze środkami ochrony roślin dla środowiska naturalnego, m.in. uwzględniając wpływ pestycydów na jakość wody i źródła wody pitnej, w tym oddziaływanie skumulowane i efekty synergiczne; wzywa Komisję do odpowiedniej oceny postępów w realizacji celów polityki oraz do poprawy zharmonizowanych wskaźników ryzyka określonych w dyrektywie Komisji (UE) 2019/782², aby uwzględnić również toksyczność, trwałość i bioakumulację, a także uwzględnić obszary rolne lub ilości substancji czynnych oraz sposób stosowania środków ochrony roślin w celu skutecznego ograniczenia stosowania syntetycznych pestycydów i metali ciężkich w rolnictwie konwencjonalnym i ekologicznym, a także do przyjęcia jasnych, opartych na danych naukowych kryteriów określających niedopuszczalne skutki dla środowiska, z uwzględnieniem rzeczywistego narażenia (krótkoterminowego i długoterminowego) na działanie wielu środków ochrony roślin, w tym wpływu w postaci ich kumulacji i działania synergicznego; nalega, aby profilaktyczne stosowanie pestycydów, w tym zaprawianie nasion pestycydami systemicznymi, było w jak największym stopniu ograniczone, jeżeli stanowi zagrożenie dla zdrowia ludzkiego lub środowiska; wzywa Komisję do przedstawienia wniosku ustawodawczego o danych dotyczących pestycydów najpóźniej do połowy 2022 r.;

12. apeluje do Komisji, aby dopilnowała właściwego stosowania przepisów rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 i tym samym zagwarantowała między innymi minimalny standard zgłaszania zezwoleń na pestycydy wydawanych w sytuacjach nadzwyczajnych,

¹ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie unijnej procedury wydawania zezwoleń na dopuszczenie pestycydów do obrotu (Dz.U. C 411 z 27.11.2020, s. 48).

² Dyrektywa Komisji (UE) 2019/782 z dnia 15 maja 2019 r. zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE w odniesieniu do ustanowienia zharmonizowanych wskaźników ryzyka (Dz.U. L 127 z 16.5.2019, s. 4).

obejmujący wymóg przedstawiania pełnych i szczegółowych wyjaśnień przez państwa członkowskie oraz podawania tych zgłoszeń do wiadomości publicznej; z zadowoleniem zauważa rolę EFSA w badaniu tych odstępstw;

13. wzywa do pełnego uwzględnienia skumulowanego i synergicznego wpływu pestycydów przy ustalaniu najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów (NDP), a także do lepszego uwzględnienia kryteriów dotyczących zagrożeń dla zdrowia zwierząt i środowiska przy ocenie wniosków o nowe NDP zgodnie z art. 14 rozporządzenia w sprawie NDP; domaga się, aby dane zebrane w ramach biomonitoringu po wprowadzeniu do obrotu były wykorzystywane do sprawdzania dokładności przewidywanych poziomów narażenia na pestycydy przy ustalaniu NDP, a także dopuszczalnych poziomów narażenia dla pracowników gospodarstw rolnych, mieszkańców, osób postronnych i konsumentów oraz zwierząt gospodarskich; podkreśla potrzebę dalszego zwracania większej uwagi na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników w przyszłych inicjatywach ustawodawczych UE związanych ze stosowaniem pestycydów; przypomina o znaczeniu zapewnienia wszystkim użytkownikom sprzętu ochronnego, a także wyczerpujących informacji i szkoleń na temat stosowania pestycydów i związanych z nimi zagrożeń; podkreśla potrzebę zapewnienia, aby każdy pracownik rolny mógł otrzymać oficjalną dokumentację zawierającą informacje o rodzaju pestycydu używanego podczas wykonywania pracy; podkreśla, że dla osiągnięcia tych celów kluczowe znaczenie ma dalszy przegląd dyrektywy 2004/37/WE w sprawie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy¹, dyrektywy 2009/128/WE w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów oraz dyrektywy 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy²;
14. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do podjęcia działań w celu zmniejszenia utraty składników odżywczych o co najmniej 50 %, przy jednoczesnym dopilnowaniu, by nie doszło do pogorszenia żyzności gleby; jest przekonany, że najlepszym sposobem na osiągnięcie tego celu byłoby zamknięcie obiegu składników odżywczych, odzyskiwanie i ponowne wykorzystanie składników odżywczych oraz zachęcanie rolników do uprawy roślin strączkowych i wynagradzanie ich; podkreśla, że w tym celu potrzebne są prawnie wiążące inicjatywy ustawodawcze oraz środki mające na celu umożliwienie rolnikom poprawy zarządzania składnikami odżywczymi; podkreśla znaczenie dążenia do tych celów w ramach całościowego i opartego na obiegu zamkniętym podejścia do zarządzania składnikami odżywczymi, obejmującego na przykład praktyki agroekologiczne i inteligentne rolnictwo, które może przynieść dodatkowe korzyści dla jakości gleby i różnorodności biologicznej oraz pomóc rolnikom wyeliminować uzależnienie od nawozów nieorganicznych i ograniczyć przepływ fosforu i azotu; zwraca uwagę, że ograniczenie niewydajnego nawożenia i stopniowe wycofywanie nadmiernego nawożenia powinno uwzględniać wpływ różnych nawozów na klimat i środowisko, w tym obecność metali ciężkich; wzywa państwa

¹ Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy (Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 50).

² Dyrektywa Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (Dz.U. L 131 z 5.5.1998, s. 11).

członkowskie, aby przedstawiły w swoich planach strategicznych środki promujące skuteczne zarządzanie składnikami odżywczymi i ich obieg zamknięty, a także zdecydowanie wsparły edukację doradców rolniczych i rolników oraz wykorzystają reformę WPR jako okazję do ograniczenia emisji amoniaku (NH₃) z sektora rolnego; podkreśla, że lepsze zarządzanie składnikami odżywczymi przynosi korzyści zarówno gospodarcze, jak i środowiskowe; podkreśla znaczenie stosowania nowoczesnych i innowacyjnych technologii i rozwiązań, takich jak rolnictwo precyzyjne, ukierunkowane nawożenie dostosowane do wymogów roślin, usługi doradcze w zakresie odżywiania roślin i wsparcie w zarządzaniu, a także potrzebę zainstalowania w tym celu sieci szerokopasmowej na obszarach wiejskich; uważa, że należy wspierać zrównoważone modele działalności rolniczej w celu odzyskiwania, recyklingu i ponownego wykorzystania składników odżywczych z wolnych od zanieczyszczeń strumieni odpadów;

15. podkreśla, że aby osiągnąć cele w zakresie ograniczenia stosowania pestycydów chemicznych i związanego z nimi ryzyka oraz ograniczenia strat składników odżywczych, należy udostępnić bezpieczniejsze alternatywy, aby zapewnić dostępność funkcjonującego zestawu narzędzi ochrony roślin; podkreśla jednak znaczenie edukacji dla zapewnienia właściwego stosowania środków zapobiegawczych; wzywa do intensyfikacji badań i rozwoju alternatywnych środków ochrony roślin, nawozów, bardziej odpornych odmian, które wymagają mniejszych nakładów, aby zapewnić stabilne plony, i narzędzi cyfrowych, a także do zachęcania do stosowania metod i technologii, takich jak rolnictwo precyzyjne; zachęca Komisję, by przyspieszyła i uprościła przyjmowanie nowych rozwiązań w zakresie zdrowia roślin, w tym środków ochrony roślin o mniejszym oddziaływaniu, takich jak substancje niskiego ryzyka lub bioroztwory, oraz do wprowadzenia definicji i oddzielnej kategorii substancji naturalnych do prawodawstwa horyzontalnego, a także do zaangażowania się w inicjatywę mającą na celu znalezienie alternatywnych ścieżek oceny tych podstawowych i naturalnie występujących substancji niskiego ryzyka; podkreśla ponadto, że ograniczeniu stosowania pestycydów musi towarzyszyć zwiększona dostępność na rynku zrównoważonych alternatyw o równorzędnej skuteczności ochrony zdrowia roślin w porównaniu z pestycydami chemicznymi, aby uniknąć rozprzestrzeniania się szkodników roślin; ponadto wzywa do podjęcia środków ułatwiających włączenie metodologii nowego podejścia do ocen ryzyka chemicznego związanego z żywnością i paszami, co ograniczy potrzebę przeprowadzania testów z wykorzystaniem zwierząt i ostatecznie przyczyni się do całkowitego wycofania testów na zwierzętach;
16. ponownie podkreśla kluczowe znaczenie ochrony pszczół i innych zapylaczy przed szkodliwym działaniem pestycydów i chorób; przypomina swój sprzeciw wyrażony 23 października 2019 r.¹ oraz ponawia swój apel do Komisji o dopilnowanie, aby przegląd wytycznych dotyczących pszczół i przyszłe akty wykonawcze nie doprowadziły do poziomu ochrony pszczół niższego niż określony w wytycznych EFSA z 2013 r. dotyczących pszczół oraz by były oparte na najnowszej wiedzy naukowej i technicznej, w związku z czym proponuje zmianę jednolitych zasad, nie tylko w odniesieniu do toksyczności ostrej dla pszczół miodnych, ale przynajmniej również w odniesieniu do toksyczności przewlekłej i toksyczności dla larw pszczół miodnych oraz toksyczności ostrej dla trzmieli; zauważa, że EFSA opracowuje własny system modelowania ApisRAM, który wydaje się bardziej zgodny z biologią pszczół

¹ Dz.U. C 202 z 28.5.2021, s. 49.

miodnych niż BeeHAVE i stwarza mniejsze konflikty interesów; nalega, aby Komisja pilnie dokonała ponownej oceny substancji o takim samym sposobie działania jak neonikotynoidy;

17. ponawia swój apel o wprowadzenie wskaźnika¹ dotyczącego zapylaczy oraz celu w zakresie odtworzenia; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia nowych, ogólnounijnych ram monitorowania zapylaczy, obejmujących solidne systemy wdrożone na szczeblu państw członkowskich, etapy pośrednie, a także jasne, określone w czasie cele, wskaźniki i zadania; podkreśla, że działania monitorujące należy włączyć do nowych ram monitorowania i oceny WPR;
18. wzywa państwa członkowskie do prowadzenia systematycznego i znormalizowanego monitorowania w terenie różnorodności biologicznej na gruntach rolnych, w tym owadów zapylających, z udziałem zarówno profesjonalistów, rolników, jak i naukowców-amatorów, oraz do wykorzystywania danych w celu wsparcia oceny strategii politycznych UE i ich wdrażania;
19. przypomina o znaczeniu podejścia „Jedno zdrowie”; podkreśla, że oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe jest rosnącym ponadnarodowym i transgranicznym zagrożeniem dla zdrowia, w przypadku którego skoordynowane działania UE mogą przynieść zmiany; docenia znaczne wysiłki poczynione w celu ograniczenia stosowania środków przeciwdrobnoustrojowych u zwierząt, co przyczynia się do globalnych działań na rzecz zmniejszenia oporności na antybiotyki; podkreśla jednak potrzebę dalszego ograniczenia stosowania antybiotyków, w tym produkcji żywności; z zadowoleniem przyjmuje plan Komisji dotyczący ograniczenia o 50 % do 2030 r. ogólnej sprzedaży środków przeciwdrobnoustrojowych przeznaczonych dla zwierząt hodowlanych i do stosowania w akwakulturze oraz podkreśla, że należy uwzględnić postępy już poczynione na szczeblu państw członkowskich; zwraca uwagę, że do osiągnięcia tego celu konieczne są cele pośrednie oraz wyraźne działania i środki, w tym stosowanie sankcji zgodnie z ustawodawstwem UE; przypomina ponadto, że dla osiągnięcia tego celu kluczowe znaczenie mają ulepszone praktyki chowu zwierząt, ponieważ lepszy dobrostan zwierząt poprawia zdrowie zwierząt, zmniejszając tym samym zapotrzebowanie na leki; uważa, że właściwe wdrożenie rozporządzenia (UE) 2019/6 w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych² i rozporządzenia (UE) 2019/4 w sprawie paszy leczniczej³ jeszcze bardziej ograniczy stosowanie antybiotyków, oraz wzywa Komisję, aby kontrolowała ich wdrażanie i egzekwowanie przez państwa członkowskie; podkreśla, że środki przeciwdrobnoustrojowe inne niż antybiotyki rezerwowe dla ludzi muszą pozostać dostępne do istotnego zastosowania, aby zapewnić stałą ochronę zdrowia i dobrostanu zwierząt;
20. uważa, że słusznie położono nacisk na potrzebę dalszego ograniczania ogólnej sprzedaży w UE antybiotyków przeznaczonych dla zwierząt hodowlanych i do

¹ Zgodnie ze zobowiązaniem podjętym w inicjatywie UE na rzecz owadów zapylających (COM(2018)0395), działanie 5C: https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/documents/EU_pollinators_initiative.pdf

² Rozporządzenie (UE) 2019/6 (Dz.U. L 4 z 7.1.2019, s. 43).

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/4 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie wytwarzania, wprowadzania na rynek i stosowania paszy leczniczej, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylające dyrektywę Rady 90/167/EWG (Dz.U. L 4 z 7.1.2019, s. 1).

stosowania w akwakulturze, oraz podkreśla, że inicjatywy UE w tej dziedzinie są i będą przyjmowane zgodnie z podejściem „jedno zdrowie”, w którym uznaje się współzależność między zdrowiem i dobrostanem ludzi, zwierząt i środowiska; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby skoncentrowały się na dodatkowych środkach umożliwiających wprowadzanie zrównoważonych rozwiązań innowacyjnych i zachęcanie do nich, zwłaszcza w zakresie narzędzi prewencyjnych i alternatywnych sposobów leczenia; wzywa do działań na rzecz zapewnienia dla produktów pochodzenia zwierzęcego przywożonych do UE standardów równoważnych do tych ustalonych zgodnie z rozporządzeniem w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych; zauważa, że podczas przeglądu rozporządzenia w sprawie dodatków paszowych¹ należy uwzględnić stosowanie substancji obecnie niesklasyfikowanych jako antybiotyki, lecz mających właściwości antybiotyków zgodnie z art. 4 ust. 14 rozporządzenia w sprawie weterynaryjnych produktów leczniczych, które mogą być stosowane w produkcji zwierzęcej i akwakulturze w celach profilaktycznych; zwraca uwagę na fakt, że pracownicy w łańcuchu żywnościowym są narażeni na zarażenie się patogenami opornymi na środki przeciwdrobnoustrojowe, na przykład gdy stosują metodę posypywania przy podawaniu weterynaryjnych produktów leczniczych; podkreśla, że należy podjąć odpowiednie działania, aby ograniczyć to poważne zagrożenie dla zdrowia pracowników;

21. przypomina, że rolnictwo i leśnictwo odgrywają ważną rolę w przeciwdziałaniu zmianie klimatu i jej łagodzeniu oraz dostosowaniu się do niej; podkreśla, że ważne jest uznanie i nadzorowanie wpływu rolnictwa i produkcji zwierzęcej na emisje gazów cieplarnianych i użytkowanie gruntów; zwraca uwagę na potrzebę ograniczenia tych emisji, aby wesprzeć zaangażowanie UE w porozumienie paryskie; podkreśla potrzebę i potencjał utrzymania, przywracania i ulepszania naturalnych pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz ograniczenia emisji dwutlenku węgla, metanu i podtlenku azotu z rolnictwa, w szczególności w sektorach paszowym i hodowlanym, a także w sektorze nawozów ekologicznych i mineralnych, bez dalszego narażania dobrostanu zwierząt i przy jednoczesnym dopilnowaniu, aby nie doszło do pogorszenia żyzności gleby; przyznaje, że zdrowe zwierzęta wymagają mniejszej ilości zasobów naturalnych oraz że skuteczne praktyki zarządzania zrównoważoną produkcją zwierzęcą mogą zaowocować obniżeniem emisji gazów cieplarnianych; apeluje o odpowiednie i dostosowane środki regulacyjne oraz o cele w zakresie emisji z rolnictwa i powiązanego z nim użytkowania gruntów w ramach pakietu „Gotowi na 55”, aby zapewnić ambitny poziom redukcji wszystkich emisji gazów cieplarnianych w tych sektorach, m.in. dzięki rozwiązaniu problemu gęstości obsady zwierząt gospodarskich w UE i ukrytych emisji związanych z użytkowaniem gruntów, których przyczyną jest przywóz paszy i żywności; apeluje o spójne strategie polityczne, które umożliwią przejście na bardziej zrównoważone praktyki, takie jak ekstensywna produkcja zwierzęca oparta na żywieniu pastwiskowym, w ramach mieszanego systemu rolniczego, w którym uwzględnia się pojemność środowiska lokalnego i wspiera różnorodność biologiczną;
22. dostrzega obiecujące zmiany w dziedzinie dodatków paszowych, które przyczyniają się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych oraz obniżenia poziomu zanieczyszczeń wody i powietrza z hodowli zwierząt; z zadowoleniem odnosi się w tym względzie do planów Komisji, by ułatwić wprowadzanie do obrotu zrównoważonych i

¹ Rozporządzenie (WE) nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt (Dz.U. L 268 z 18.10.2003, s. 29).

innowacyjnych dodatków paszowych, oraz apeluje, by wspierać ich dalszy rozwój za pomocą odpowiednich programów badawczych;

23. zwraca uwagę, że ekstensywna i ciągła hodowla zwierząt na pastwiskach, hodowla rolno-leśna lub ekstensywna hodowla ekologiczna, często wykorzystujące pastwiska o wysokiej wartości środowiskowej, są kluczowymi cechami europejskiego systemu żywnościowego i jego systemów jakości oraz elementem definiującym wiele tradycyjnych społeczności wiejskich, co umożliwia im produktywnie wykorzystanie gruntów, które w przeciwnym razie zostałyby porzucone; podkreśla, że ta forma produkcji rolnej opartej na gruntach i o niskim zagęszczeniu może mieć wielorakie pozytywne skutki dla środowiska i zachowania krajobrazów kulturowych, przyczynia się do ochrony obszarów wiejskich przed wyludnieniem i porzucaniem, pomaga w łagodzeniu zmiany klimatu oraz przyczynia się do tworzenia gospodarki o obiegu zamkniętym i odbudowy różnorodności biologicznej, w związku z czym należy ją wspierać i zachęcać do niej; podkreśla, że należy wspierać gospodarstwa, które przechodzą na bardziej zrównoważone formy produkcji i odchodzą od praktyk rolniczych, takich jak wysokie zagęszczenie hodowli i monokultura upraw; wzywa Komisję do dopilnowania, aby jej strategię polityczne i programy finansowania wspierały tradycyjny europejski krajobraz kulturowy, taki jak winnice sadzone na zboczach i tarasach oraz ekstensywna produkcja na trwałych użytkach zielonych wspierająca różnorodność biologiczną; zauważa, że w sprawozdaniach państw członkowskich opartych na art. 17 dyrektywy siedliskowej¹ podkreśla się, że wiele półnaturalnych użytków zielonych znajduje się w niewłaściwym, nieodpowiednim lub złym stanie ochrony oraz że zależne od nich zapylacze są zagrożone, co sprawia, że zagrożone są usługi zapylania;
24. wzywa do większej harmonizacji ram prawnych dotyczących hodowli zwierząt w UE z wykorzystaniem wspólnych, opartych na podstawach naukowych wskaźników dobrostanu zwierząt i z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do oceny i przeglądu, w razie potrzeby, istniejącego zbioru przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt; podkreśla, że należy w nim uwzględnić najnowsze osiągnięcia naukowe w dziedzinie dobrostanu zwierząt, a także wymogi społeczne, polityczne i rynkowe, aby zapewnić wyższe standardy dobrostanu zwierząt; wzywa Komisję, aby przedstawiła wniosek ustawodawczy mający na celu stopniowe wycofywanie klatek w hodowli zwierząt w UE i w którym oceni się możliwość ich stopniowego wycofania do 2027 r.; podkreśla, że podstawą tego wycofywania musi być naukowa ocena skutków oraz że potrzebny jest odpowiedni okres przejściowy; wzywa Komisję do przyjęcia podejścia opartego na poszczególnych gatunkach oraz uwzględniającego i oceniającego cechy każdego zwierzęcia, by systemy chowu były dostosowane do ich szczególnych potrzeb, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony zdrowia zwierząt i ludzi, ochrony pracowników oraz wystarczającego wsparcia i okresu przejściowego z myślą o utrzymaniu konkurencyjności rolników i hodowców;
25. przypomina o znaczeniu wysokiej jakości systemu dobrostanu zwierząt, w tym transportu i uboju; podkreśla, że wysoki poziom dobrostanu zwierząt jest nierozdzielnie związany ze zrównoważonym rozwojem i ma zasadnicze znaczenie dla wyższej jakości żywności, która ułatwia zdrowsze odżywianie, gdyż spełnia wymagania konsumentów i przyczynia się do zachowania różnorodności biologicznej; podkreśla, że

¹ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

potrzebne jest spójne i zharmonizowane podejście, które uwzględnia zdrowie ludzi, środowisko, różnorodność biologiczną, zdrowie i dobrostan zwierząt oraz klimat w sposób całościowy i wspólny w odniesieniu do zrównoważonego systemu żywnościowego;

26. uważa, że ważne jest wszczęcie postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko państwom członkowskim, które systematycznie nie spełniają wymogów dotyczących wdrażania i egzekwowania obowiązujących przepisów w zakresie dobrostanu zwierząt, oraz – w razie konieczności – zlikwidowanie luk w prawodawstwie i ustanowienie wyższych standardów w prawodawstwie dotyczącym dobrostanu zwierząt; podkreśla, że kluczowe znaczenie dla UE ma uwzględnienie poszanowania przez państwa trzecie norm dobrostanu zwierząt, szczególnie gdy chodzi o produkty importowane;
27. podkreśla, że podczas transportu i uboju zwierzęta powinny doświadczać jak najmniej cierpienia, dlatego też z zadowoleniem przyjmuje zamiar przeprowadzenia przeglądu dotychczasowych przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt w zakresie transportu i uboju; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby ułatwiały możliwości uboju lokalnego, w tym uboju polowego, w mniejszych ubojniach i przy lepszym przeszkoleniu personelu w zakresie unikania cierpienia zwierząt; wzywa Komisję, aby w miarę możliwości propagowała alternatywy dla transportu żywych zwierząt;
28. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia i egzekwowania odpowiednich przepisów unijnych, w szczególności dyrektywy Rady (WE) nr 1/2005 w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań¹; ubolewa nad powszechnym niestosowaniem się do wyroku Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z którym ochrona dobrostanu zwierząt nie kończy się na granicach zewnętrznych UE, w związku z czym przewoźnicy zwierząt wyjeżdżający z Unii Europejskiej muszą również przestrzegać unijnych przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt przy wyjeździe z Unii, oraz wskazuje na trudności w stosowaniu wyroku z uwagi na brak jurysdykcji trybunału poza terytorium UE;
29. przypomina, że według IPBES 70 % nowo pojawiających się chorób i pandemii ma pochodzenie zwierzęce; wyraża głębokie zaniepokojenie w związku z coraz częstszym pojawianiem się chorób odzwierzęcych przenoszonych ze zwierząt na ludzi (antropozoonoz), takich jak gorączka Q, ptasia grypa i nowy szczep grypy A (H1N1), potęgowane przez zmianę klimatu, degradację środowiska, zmiany użytkowania gruntów, wylesianie, zniszczenie różnorodności biologicznej i siedlisk przyrodniczych oraz presję na nie, nielegalny handel dzikimi zwierzętami oraz nasze obecne systemy produkcji i konsumpcji żywności; podkreśla, że systemy produkcji zwierzęcej, w których przetrzymuje się blisko siebie zwierzęta o podobnym genotypie, mogą zwiększać podatność zwierząt na choroby zakaźne, co sprzyja pojawianiu i rozprzestrzenianiu się chorób odzwierzęcych²; wzywa Komisję i państwa członkowskie,

¹ Dz.U. L 3 z 5.1.2005, s. 1.

² IPBES Workshop Report on Biodiversity and Pandemics [Sprawozdanie z warsztatów IPBES dotyczących różnorodności biologicznej i pandemii]; EPRS, „Związek między utratą różnorodności biologicznej a rosnącym rozprzestrzenianiem się chorób odzwierzęcych”; HSI report, „The connection between animal agriculture, viral zoonoses, and global pandemics” [Związek między hodowlą, wirusowymi chorobami odzwierzęcymi i globalnymi pandemiemi]; Dhingra S.M., Artois J., Dellicour S., i inni,

aby przyspieszyły odchodzenie od tych praktyk rolniczych i od niezrównoważonego wykorzystywania dzikiej fauny i flory, w tym nielegalnego handlu, oraz przechodzenie na skuteczniejsze zarządzanie profilaktyką weterynaryjną i propagowanie wysokich norm zdrowia i dobrostanu zwierząt, także z partnerami handlowymi UE, aby zapobiegać rozprzestrzenianiu się chorób odzwierzęcych i propagować wysokie unijne normy bioasekuracji jako najlepszą praktykę na szczeblu globalnym; uznaje, że zapobieganie chorobom i gotowość na wypadek ich wystąpienia, tj. dostępność metod diagnostyki, zapobiegania i leczenia, jest kluczem do powstrzymania pojawiających się zagrożeń dla zdrowia ludzi i zwierząt;

30. z zadowoleniem przyjmuje uznanie przez Komisję rolnictwa ekologicznego za jeden z ważnych elementów w przechodzeniu UE na bardziej zrównoważone systemy żywnościowe oraz zamiar zwiększenia do 2030 r. w UE gruntów rolnych przeznaczonych na uprawy ekologiczne; podkreśla, że większość państw członkowskich przyjęła już cele dotyczące zwiększenia powierzchni gruntów rolnych przeznaczonych pod produkcję ekologiczną; oczekuje analizy sektora ekologicznego w ogólnej ocenie skutków strategii oraz podkreśla znaczenie europejskiego planu działania na rzecz rolnictwa ekologicznego, aby przyspieszyć jego rozwój; podkreśla, że rozwojowi i wzrostowi sektora ekologicznego muszą towarzyszyć rozwój rynku i łańcucha dostaw oraz środki stymulujące dalszy popyt na żywność ekologiczną i zapewniające zaufanie konsumentów, a także zamówienia publiczne, zachęty podatkowe i szeroka gama środków promocyjnych, badania, innowacje, szkolenia i przekazywanie wiedzy naukowej, przy czym wszystkie te elementy przyczyniałyby się do stabilności rynku produktów ekologicznych i godziwego wynagrodzenia rolników;
31. z zadowoleniem przyjmuje koncepcję rozwijania naturalnej sekwestracji dwutlenku węgla w glebie, zachęcania do niej i nagradzania za nią, co już uczyniono w niektórych gospodarstwach rolnych, dzięki zapewnieniu dodatkowego nagradzania rolników za rozwijanie i utrzymywanie dobrych praktyk rolniczych na rzecz sekwestracji dwutlenku węgla, co powinno prowadzić do zwiększenia ilości pochłaniaczy dwutlenku węgla w całej UE; podkreśla, że polityka rolna i żywnościowa powinna ułatwiać przejście na zrównoważone rolnictwo dzięki wynagradzaniu rolników za korzyści środowiskowe i klimatyczne, jakie wypracowują; podkreśla znaczenie rozwiązań opartych na przyrodzie, takich jak szeroki płodozmian, uprawa międzyplonów, permakultura, agroekologia i odbudowa ekosystemu, a w szczególności odtwarzanie i utrzymywanie torfowisk dla zwiększenia naturalnych pochłaniaczy dwutlenku węgla i sekwestracji; podkreśla jednak, że z funduszy przeznaczonych na przeciwdziałanie zmianie klimatu nie należy finansować praktyk rolniczych i upraw, które mają negatywny wpływ na klimat, różnorodność biologiczną, glebę, wodę, powietrze lub dobrostan zwierząt, ani do nich zachęcać czy ich wynagradzać; wzywa Komisję, aby zbadała ramy solidnej kwantyfikacji i certyfikacji emisji dwutlenku węgla, w których należy unikać ewentualnego wprowadzania w błąd nazywanego pseudoekologicznym marketingiem; wzywa Komisję do przedstawienia kilku wariantów upraw sprzyjających pochłanianiu

2018 r., „Geographical and historical patterns in the emergences of novel highly pathogenic avian influenza (HPAI) H5 and H7 viruses in poultry”, *Frontiers in Veterinary Science* 5:84. www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5996087/; Jones B.A., Grace D., Kock R., i inni, 2013 r., „Zoonosis emergence linked to agricultural intensification and environmental change”, *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 110(21):8399-404. www.pnas.org/content/110/21/8399.

dwutlenku węgla przez glebę i podkreśla, że rynki uprawnień do emisji dwutlenku węgla są częścią znacznie szerszego zestawu środków regulacyjnych i pozaregulacyjnych mających na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych; podkreśla również, że systemy upraw sprzyjających pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę powinny być częścią zestawu zachęt do osiągnięcia celów klimatycznych; apeluje o zgodność wniosków z dobrostanem zwierząt, celami środowiskowymi i zasadą „nie szkodzić” zapisaną w Zielonym Ładzie; opowiada się za upowszechnianiem regeneracyjnych praktyk rolniczych, poprawą dostępu do technologii, danych, szkoleń i informacji, a także uzupełnianiem dochodów rolników za pomocą sekwestracji dwutlenku węgla i płatności na rzecz usług ekosystemowych, a co za tym idzie – zwiększenie ich odporności;

32. podkreśla znaczenie zapewnienia bezpieczeństwa i różnorodności nasion i materiałów rozmnożeniowych roślin dla zapewnienia stabilnych plonów i odmian dostosowanych do skutków zmiany klimatu, w tym odmian tradycyjnych i przystosowanych do warunków lokalnych, i odmian nadających się do produkcji ekologicznej i niskonakładowych systemów rolniczych, przy jednoczesnym zapewnieniu przejrzystości i swobody wyboru rolnikom oraz dostępu do zasobów genetycznych i innowacyjnych technik uprawy roślin, aby przyczyniać się do uzyskiwania zdrowych nasion i ochrony roślin przed szkodliwymi szkodnikami i chorobami oraz by pomagać rolnikom w stawianiu czoła coraz większym zagrożeniom spowodowanym zmianą klimatu, przy zapewnieniu zachęty do otwartej innowacyjności poprzez odmianę roślin;
33. podnosi kwestię świadomości potencjalnych negatywnych skutków koncentracji i monopolizacji w sektorze nasion oraz wzywa Komisję do podjęcia kroków, aby im przeciwdziałać, jeśli zajdzie taka konieczność; podkreśla w tym kontekście znaczenie otwartych innowacji dzięki prawom hodowców roślin i z niepokojem odnotowuje szkodliwe skutki szeroko zakrojonych patentów w sektorze nasion; uważa, że niekomercyjna produkcja i stosowanie tradycyjnych i dostosowanych do warunków lokalnych odmian materiału siewnego przez prywatnych obywateli i drobnych producentów rolnych nie powinny podlegać nieproporcjonalnym regulacjom unijnym i krajowym; podkreśla znaczenie zachowania silnego jednolitego rynku dla unijnego sektora nasion;
34. wzywa do ściślejszej koordynacji na szczeblu UE, aby stymulować zachowanie i zrównoważone wykorzystywanie różnorodności genetycznej, oraz do ustanowienia wspólnej unijnej platformy wymiany informacji na temat chronionych zasobów genetycznych;
35. z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź przeglądu zasad wprowadzania do obrotu tradycyjnych i dostosowanych do warunków lokalnych odmian roślin uprawnych, aby przyczyniać się do ich ochrony i zrównoważonego wykorzystania; podkreśla, że należy podjąć środki w celu ułatwienia rejestracji odmian materiału siewnego, w tym w odniesieniu do rolnictwa ekologicznego, oraz w celu zapewnienia łatwiejszego dostępu do rynku dla odmian tradycyjnych i dostosowanych do warunków lokalnych.
36. odnotowuje badanie na temat statusu nowych technik genomowych na mocy prawa Unii i w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-528/16 (SWD(2021)0092) oraz zapowiedź Komisji, zgodnie z którą zamierza ona zainicjować działania regulacyjne, w tym ocenę skutków i konsultacje społeczne dotyczące roślin pochodzących z niektórych nowych technik genomowych, mające na celu utrzymanie

wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska, przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjalnych korzyści płynących z nauki i innowacji, w szczególności aby przyczynić się do zrównoważoności i zrównoważonych celów Europejskiego Zielonego Ładu i strategii „od pola do stołu”; podkreśla zasadę ostrożności oraz potrzebę zapewnienia rolnikom, przetwórcom i konsumentom przejrzystości i swobody wyboru, a także podkreśla, że to działanie polityczne powinno obejmować ocenę ryzyka oraz kompleksowy przegląd i ocenę wariantów identyfikowalności i etykietowania dla zapewnienia odpowiedniego nadzoru regulacyjnego i dostarczania konsumentom odpowiednich informacji, w tym w odniesieniu do produktów z państw trzecich, aby zapewnić równe warunki działania;

37. ponownie wzywa Komisję do przedstawienia w trybie pilnym nowego wniosku ustawodawczego w sprawie klonowania i „klonowanej żywności”; nalega, aby wniosek ten obejmował zakaz klonowania, zakaz wprowadzania do obrotu i przywozu sklonowanych zwierząt, ich materiału rozmnożeniowego i potomstwa oraz zakaz wprowadzania do obrotu i przywozu żywności pochodzącej ze sklonowanych zwierząt i ich potomstwa; ubolewa nad brakiem działań na rzecz uregulowania kwestii klonów i ich potomstwa, przypomina, że nie powinno się stosować naturalnej lub sztucznej hodowli lub procedur dotyczących hodowli, które powodują bądź mogą powodować cierpienie lub zranienie któregośkolwiek ze zwierząt, a także że należy dołożyć starań, by nie wprowadzać żywności pochodzącej ze sklonowanych zwierząt i ich potomstwa do łańcucha dostaw żywności;
38. podkreśla ważną rolę europejskich rolników w procesie przechodzenia na zrównoważony system żywnościowy i podkreśla, że należy udostępnić wystarczające środki finansowe, aby osiągnąć ten cel; zaznacza, że należy stosować, propagować i wspierać wszystkie poszczególne zrównoważone metody produkcji, w tym produkcję ekologiczną, zintegrowaną i agroekologię, gdyż mogą one zapewnić zrównoważenie środowiskowe, zwiększać proporcję ogólnego obszaru uprawy z systemami ekologicznymi i dawać silne gwarancje pod względem jakości, bezpieczeństwa, ilości i ceny.
39. nalega, aby w krajowych planach strategicznych, które mają zostać opracowane przez państwa członkowskie i zatwierdzone przez Komisję w ramach nowej WPR, zapewniono odpowiednie wsparcie finansowe dla wszystkich rolników i leśników w UE w celu zwiększenia ich konkurencyjności i dochodów, tak aby mogli oni i ich rodziny osiągnąć godny poziom życia, przeciwdziałać wyludnianiu się obszarów wiejskich i utrzymać dynamiczne społeczności wiejskie;
40. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że nowa WPR zapewni zachęty do propagowania innowacyjnych, cyfrowych, ekologicznych, regionalnych i zrównoważonych modeli biznesowych dla rolnictwa i produkcji żywności metodami tradycyjnymi, zwłaszcza przez wspieranie krótkich łańcuchów dostaw, takich jak produkty o chronionym oznaczeniu geograficznym lub o chronionej nazwie pochodzenia, przy poszanowaniu zasad jednolitego rynku i dzięki podejściom obejmującym innowacyjną logistykę lokalną, takim jak „zielone węzły”, oraz włączeniu produkcji żywności metodami tradycyjnymi do innych usług na obszarach wiejskich, takich jak turystyka czy gastronomia; podkreśla, że regionalne wprowadzanie do obrotu produktów rolnych i partnerstwa odgrywają ważną rolę w promowaniu zrównoważonych łańcuchów dostaw; uznaje, że w przypadku gdy produkcja lokalna nie jest dostępna, potrzebny jest przywóz;

41. wzywa Komisję, aby zatwierdzała wyłącznie krajowe plany strategiczne WPR, które wyraźnie wykazują zaangażowanie na rzecz zrównoważonego rozwoju z perspektywy gospodarczej, środowiskowej i społecznej oraz są zgodne z celami Europejskiego Zielonego Ładu, odpowiednimi celami ogólnounijnymi i porozumieniem paryskim;
42. wzywa do odpowiedniego uwzględnienia w tych planach szczegółowych wyzwań, przed jakimi stoją regiony najbardziej oddalone, w zakresie różnorodności biologicznej, produkcji rolnej oraz dostaw żywności i surowców; podkreśla, że odpowiednie wsparcie finansowe w ramach WPR ma kluczowe znaczenie, aby umożliwić unijnemu rolnictwu przyczynianie się do przejścia na neutralność klimatyczną i większe zachowanie różnorodności biologicznej; wskazuje, że wzmocnione środki wsparcia, w tym programy szkoleniowe i usługi doradcze, mają zasadnicze znaczenie, aby umożliwić rolnikom odgrywanie roli w realizacji celów strategii; wzywa do wdrożenia „wzmocnionych ekoprogramów” w krajowych planach strategicznych, zgodnie ze stanowiskiem Parlamentu, co pozwoliłoby uniknąć niepotrzebnego powielania kontroli warunkowości;
43. podkreśla, że zdrowa gleba jest warunkiem koniecznym do zapewnienia bezpieczeństwa produkcji żywności, paszy i włókna; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie, aby zapobiegały dalszej degradacji gleby w UE; podkreśla, że grunty rolne to podstawowy zasób naturalny, którego dobry stan ma kluczowe znaczenie dla realizacji strategii „od pola do stołu”; podkreśla w związku z tym znaczenie nowej strategii ochrony gleb i wzywa Komisję, by zgodnie z tą strategią podjęła odpowiednie działania, które przyniosą niezbędne rozwiązania; uznaje zasadnicze znaczenie materii organicznej gleby i różnorodności biologicznej oraz usług i dóbr, które ona zapewnia; wyraża ubolewanie, że gleby znajdują się pod coraz większą presją; uważa, że we wszystkich państwach członkowskich należy wprowadzić i utrzymywać solidne, ogólnounijne monitorowanie organizmów glebowych oraz tendencji dotyczących ich zasięgu i ilości;
44. uznaje znaczenie cech krajobrazu o wysokiej różnorodności, które są niezbędne do utrzymania podstawowych usług ekosystemowych, takich jak zapylenie lub naturalna ochrona przed szkodnikami, dla produkcji rolnej i które zwiększają jej wydajność w perspektywie długoterminowej; z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie UE do przeznaczania na ten cel co najmniej 10% powierzchni gruntów rolnych; przypomina o wynikach oceny skutków z 20 października 2011 r. zatytułowanej „Wspólna polityka rolno do roku 2020” (SEC(2011)1153), zgodnie z którymi na poziomie gospodarstw rolnych nie wystąpią żadne znaczące skutki dla produkcji i dochodów;
45. podkreśla, że ilość gruntów rolnych jest ograniczona, dlatego też należy je efektywnie wykorzystywać; zwraca uwagę na potrzebę włączenia do strategii innowacyjnych modeli rolnictwa niewymagającego dużej ilości gruntów, takich jak ogrodnictwo oraz hodowla owadów;
46. zwraca uwagę, że uprawa owoców i warzyw w nowoczesnych szklarniach pod osłonami jest wysoce zrównoważonym systemem produkcji żywności, który jest coraz powszechniej stosowany i przynosi rozmaite korzyści; wzywa Komisję do uznania trwającej transformacji w europejskim sektorze ogrodnictwa, która umożliwia bardziej zrównoważoną produkcję żywności i przyczynia się do bezpieczeństwa żywnościowego, bezpieczeństwa żywności, większej efektywności gospodarowania zasobami i ograniczenia marnotrawienia żywności w całym łańcuchu produkcji

żywności; podkreśla, że oprócz niskiego poziomu wykorzystania, gruntów ogrodnictwo przyczynia się do osiągania różnych celów strategii, takich jak niskie zapotrzebowanie na środki produkcji, efektywne wykorzystanie zasobów oraz produkcja owoców i warzyw w niewielkiej odległości od miejsca ich spożycia, dzięki czemu wspiera krótsze łańcuchy dostaw oraz gwarantuje podaż; wzywa Komisję do rozważenia przyznania funduszy inwestycyjnych na badania i innowacje w zakresie chronionych systemów uprawy w nowoczesnych szklarniach, które zużywają mniej zasobów do uzyskania takich samych plonów;

47. wzywa Komisję, by zachęcała rządy państw członkowskich do rozszerzania lub tworzenia systemów umożliwiających obywatelom dzierżawę i wykorzystywanie porzuconych i niewykorzystanych gruntów będących własnością państwa do produkcji żywności;
48. podkreśla znaczenie stosowania agroleśnictwa i kurtyn leśnych dla ograniczania presji na lasy naturalne, wspierania walki ze zmianą klimatu i zwiększania wydajności, a także alternatyw dla stosowania nawozów w produkcji rolnej; zachęca Komisję i państwa członkowskie do opracowania w ich przyszłych krajowych planach strategicznych narzędzi, które zachęcą do zalesiania i ponownego zalesiania oraz w miarę możliwości będą propagować zrównoważony system rolno-leśny; wzywa Komisję do propagowania ogólnounijnych wyspecjalizowanych programów szkoleniowych, aby zapewnić rolnikom wiedzę na temat korzyści wprowadzenia roślinności drzewiastej do rolnictwa; podkreśla, że odtwarzanie i odmładzanie istniejących systemów rolno-leśnych, a także ustanowienie nowych systemów przyczyniłoby się do osiągnięcia celu strategii na rzecz różnorodności biologicznej dotyczącego zasadzenia trzech miliardów drzew, co sprzyjałoby zarówno celom w zakresie różnorodności biologicznej i klimatu, jak i celowi dotyczącemu dywersyfikacji i obiegu zamkniętego;
49. podkreśla znaczenie solidnych i surowych kryteriów dla opartej na biomacie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wzywa Komisję do przedstawienia kryteriów opartych na dowodach naukowych w ramach przeglądu dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii;
50. przypomina, że europejski system rolno-spożywczy i rybołówstwa przez cały czas powinien zapewniać obywatelom wystarczające i zróżnicowane dostawy bezpiecznej, pożywej, zdrowej, przystępnej cenowo i produkowanej w sposób zrównoważony żywności, oraz podkreśla, że podniesienie ekonomicznej, środowiskowej i społecznej zrównoważoności produkcji żywności docelowo zwiększy jej odporność w perspektywie średnio- i długoterminowej, a także stworzy nowe możliwości gospodarcze i przyczyni się do korzystania z surowców pochodzenia europejskiego; podkreśla, że większa ilość żywności produkowanej lokalnie może przyczynić się do realizacji wszystkich tych celów, w tym celu dotyczącego bezpieczeństwa żywnościowego; przypomina, że w UE 33 miliony ludzi¹ nie może sobie pozwolić na wysokiej jakości posiłek co drugi dzień; podkreśla, że przystępność cenowa i dostępność żywności wymagają odpowiednich działań politycznych i muszą pozostać kluczowym czynnikiem przy ocenie wzrostu kosztów produkcji, w tym kosztów wynikających ze zmieniających się praktyk rolniczych; podkreśla potrzebę wspierania

¹ Eurostat, 2018.

rozwoju MŚP zajmujących się zrównoważoną żywnością na obszarach wiejskich;

51. wzywa Komisję do włączenia do strategii „od pola do stołu” kwestii pomocy żywnościowej, ponieważ brak żywności to problem dotyczący wielu Europejczyków, zwłaszcza rodzin niepełnych i studentów, a społeczne i gospodarcze następstwa pandemii sprawiają, że liczba ta wzrośnie; docenia wyjątkową rolę stowarzyszeń świadczących pomoc żywnościową w całej Unii Europejskiej, które należy skuteczniej wspierać ze względu na rosnącą liczbę osób potrzebujących pomocy; uważa, że aby zwiększyć odporność naszego systemu żywnościowego, musimy wzmocnić powiązania między polityką żywnościową a polityką rolną na każdym szczeblu, od lokalnego po europejski;
52. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Europejski Zielony Ład ma na celu zapewnienie godnych warunków życia osobom pracującym w rolnictwie i rybołówstwie oraz ich rodzinom; przypomina, że we wszystkich przyszłych inicjatywach w ramach strategii należy w pełni uwzględnić wymiar społeczny wraz z wymiarem gospodarczym i środowiskowym; podkreśla, że pandemia COVID-19 rzuciła nowe światło na trudne warunki pracy i życia, i w związku z tym podkreśla znaczenie ochrony indywidualnych i zbiorowych praw pracowniczych i socjalnych robotników i pracowników rolnych, w tym pracowników sezonowych i mobilnych zatrudnionych w całym łańcuchu dostaw żywności w UE; wzywa do stworzenia odpowiednich warunków pracy i życia wszystkim pracownikom sektora oraz do umożliwienia im rokowań zbiorowych i dostępu do ochrony socjalnej;
53. zachęca Komisję i państwa członkowskie do uznania gruntów rolnych, wiedzy rolników, łańcucha dostaw żywności i jego pracowników za strategiczne atuty na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa i dobrobytu wszystkich Europejczyków oraz do zadbania o to, by warunki pracy i ochrony socjalnej w całym łańcuchu dostaw żywności, w tym odpowiednia kontrola nieuczciwych praktyk w tym łańcuchu, spełniały krajowe i unijne normy w odniesieniu do wszystkich pracowników;
54. podkreśla znaczenie pracowników sezonowych dla dobrze funkcjonującego łańcucha dostaw i wzywa do przyjęcia solidnych środków dla zapewnienia tym pracownikom odpowiednich warunków pracy i życia; zachęca detalistów do przyjęcia odpowiedzialności i przestrzegania zrównoważonych kryteriów społecznych, środowiskowych i gospodarczych w ich praktykach zakupowych;
55. z zadowoleniem przyjmuje wyrażony przez Komisję zamiar zaproponowania planu działania na wypadek kryzysów żywnościowych, przy którego opracowaniu uwzględni się doświadczenia zdobyte w czasie pandemii COVID-19 i który będzie obejmował zharmonizowane środki gwarantujące właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego; uważa, że promowanie terytorialnych projektów żywnościowych, które stymulują rozwój krótkich łańcuchów żywnościowych w państwach członkowskich, może pomóc w zaradzeniu tego rodzaju kryzysom;
56. zgadza się, że pandemia COVID-19 unaoczniała potrzebę stabilnego, zrównoważonego i odpornego systemu żywnościowego, sprawdzającego się w każdych okolicznościach i zdolnego zapewnić konsumentom europejskim dostęp do wystarczającej ilości żywności produkowanej lokalnie po przystępnych cenach; podkreśla zatem, że trzeba utrzymać właściwe funkcjonowanie jednolitego rynku, a zwłaszcza przepływu żywności, również w czasie kryzysów zdrowotnych; podkreśla również, że w pandemii

trzeba dostrzec szansę na zbudowanie zrównoważonego i odpornego systemu żywnościowego, a nie usprawiedliwienie obniżania poziomu ambicji, ponieważ zrównoważony rozwój i zdrowie są ze sobą ściśle powiązane;

57. zwraca uwagę, że częściowo z powodu zakłóceń w światowych łańcuchach produkcji i zwiększonej zmienności cen spowodowanej pandemią COVID-19 należy rozwijać otwartą autonomię strategiczną UE, aby zapewnić dostęp do kluczowych rynków i zmniejszyć zależność od przywozu krytycznych towarów, takich jak źródła białka roślinnego; przypomina, że systemy rolno-spożywcze należy uznać za kluczowy aspekt otwartej autonomii strategicznej UE, tak aby zapewnić wystarczającą dostępność bezpiecznej i dobrej jakości żywności oraz utrzymać funkcjonujące i odporne łańcuchy dostaw żywności i przepływów handlowych podczas przyszłych kryzysów, zgodnie z art. 2 ust. 1 porozumienia paryskiego;
58. podkreśla, że sektor rolno-spożywczy wspiera nie tylko rolników, lecz także przedsiębiorstwa działające w górę i w dół łańcucha dostaw, zabezpiecza i tworzy miejsca pracy oraz stanowi trzon całego przemysłu spożywczego; w związku z tym podkreśla, że zachowanie krajobrazu kulturowego jest siłą napędową aktywnych obszarów wiejskich; zwraca uwagę na znaczenie tradycyjnego rzemiosła dla lokalnej i regionalnej produkcji żywności oraz na wynikającą z niego bogatą różnorodność kulturową; przypomina, że zachowywanie i przekazywanie wiedzy na temat rzemiosła w produkcji żywności należy wspierać również jako horyzontalny element strategii „od pola do stołu”, na przykład w większym stopniu uwzględniając tę wiedzę w programach badań i rozwoju opartych na uczestnictwie;
59. wyraża rozczarowanie brakiem widoczności i ambicji w strategii „od pola do stołu” w odniesieniu do wkładu i potencjału sektora rybołówstwa i akwakultury; wzywa Komisję do zwracania należytej uwagi na specyfikę rybołówstwa i akwakultury we wszelkich przyszłych wnioskach ustawodawczych, strategiach czy wytycznych; podkreśla, że w celu doprowadzenia populacji ryb do zrównoważonego poziomu i odtworzenia ekosystemów morskich i przybrzeżnych potrzebne jest podejście oparte na ekosystemie, które powinno również koncentrować się na interesach sektora rybołówstwa i akwakultury oraz na zrównoważonym rozwoju społecznym, gospodarczym i środowiskowym;
60. podkreśla, że solidne i wiarygodne ramy prawne dla sektora rybołówstwa i akwakultury, spójnie stosujące zasadę ostrożności i dostosowane do zaktualizowanych strategicznych wytycznych dotyczących zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE, powinny stanowić podstawę dla zrównoważonego wykorzystania potencjału w sektorze, a także dla lepszych środków ochrony zdrowia zwierząt, w tym zmniejszonego stosowania leków weterynaryjnych takich jak antybiotyki, w miarę wzrastającej w przyszłości populacji ryb oraz większej przejrzystości w odniesieniu do wykorzystania przestrzeni i koncesji do wszystkich zastosowań antropogenicznych, w tym akwakultury umożliwiając większą przewidywalność inwestycji i nie podważając przepisów o ochronie środowiska; podkreśla znaczenie przejrzystego i partycypacyjnego mechanizmu, zgodnie z dyrektywą 2014/89/UE w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich, dla sprawiedliwego podziału przestrzeni między wszystkie zainteresowane strony; podkreśla, że należy w pełni przestrzegać morskich obszarów chronionych;
61. podkreśla, że dobre mechanizmy identyfikowalności, które odpowiadają na potrzeby

konsumentów, gdyż dostarczają informacje na temat tego, gdzie, kiedy, w jaki sposób i jakie ryby zostały złowione lub wyhodowane, w tym informacje o pochodzeniu i metodzie oznaczania produkcji, oraz wysokie standardy zrównoważoności i dobrostanu ryb, obejmujące wszystkie produkty sprzedawane na rynkach UE, mają zasadnicze znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności, przejrzystości dla konsumentów, sektora i poszczególnych administracji, zwalczania nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów (połowów NNN), a także dla osiągnięcia celów Zielonego Ładu i celów zrównoważonego rozwoju; w tym celu podkreśla znaczenie cyberbezpiecznych technologii w opracowywaniu dokładnych zdecentralizowanych cyfrowych systemów identyfikowania; wzywa do przyjęcia skoordynowanego podejścia w celu zapewnienia spójności między różnymi inicjatywami w tym zakresie przy zaangażowaniu wszystkich podmiotów w łańcuchu wartości; nalega na wprowadzenie kontroli, aby zagwarantować, że wszystkie importowane produkty rybołówstwa wprowadzane na rynek UE spełniają uzgodnione na szczeblu międzynarodowym normy socjalne, takie jak normy określone w Konwencji nr 188 MOP dotyczącej pracy w sektorze rybołówstwa i wdrożone w UE dyrektywą Rady (UE) 2017/159¹, aby zapobiec wprowadzaniu na rynek UE produktów rybołówstwa złowione przez statki, na których nie przestrzega się minimalnych norm socjalnych;

62. przypomina o celach WPRyb polegających na zapewnieniu zrównoważonej eksploatacji żywych zasobów morza, odbudowie i utrzymaniu populacji ryb powyżej poziomów biomasy umożliwiających uzyskanie maksymalnego podtrzymywalnego połowu, a także zapewnieniu rentowności działalności połowowej i przyczynieniu się do zaopatrzenia rynku UE w żywność o wysokiej wartości odżywczej oraz zmniejszeniu zależności rynku UE od przywozu żywności, a także podkreśla potrzebę poprawy monitorowania, kontroli i egzekwowania WPRyb, w tym pełnego wdrożenia obowiązku wyładunku i wprowadzenia elektronicznego monitorowania niektórych statków;
63. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby opierały się na istniejących zrównoważonych praktykach oraz ułatwiały przejście na rybołówstwo i akwakulturę o niewielkim wpływie na rybołówstwo i akwakulturę oraz zrównoważony rozwój tych sektorów, w tym łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego – oraz by zachęcały do nich i dostarczały odpowiednie wsparcia w tym celu – na przykład poprzez stosowanie selektywnych narzędzi połowowych, przyjazną dla środowiska akwakulturę, w tym ekologiczną akwakulturę, oraz przez zwiększenie odsetka krajowych kwot przeznaczonych dla łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego; podkreśla potrzebę wspierania rybaków i podmiotów w łańcuchu dostaw produktów rybnych, także w regionach najbardziej oddalonych, w procesie przechodzenia na bardziej cyfrowe praktyki poprzez znaczne inwestycje w szkolenia oraz zapewnianie finansowania cyfryzacji i przechodzenia na ekologiczne praktyki i narzędzia; podkreśla w tym kontekście znaczenie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMRA) dla wspierania rozwoju zrównoważonej niebieskiej gospodarki i modernizacji sektora

¹ Dyrektywa Rady (UE) 2017/159 z dnia 19 grudnia 2016 r. wdrażająca Umowę w sprawie wdrożenia Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej pracy w sektorze rybołówstwa z 2007 r. zawartą dnia 21 maja 2012 r. między Generalną Konfederacją Spółdzielni Rolniczych przy Unii Europejskiej (COGECA), Europejską Federacją Pracowników Transportu (ETF) oraz Stowarzyszeniem Krajowych Organizacji Przedsiębiorstw w Sektorze Rybołówstwa w Unii Europejskiej (Europêche) (Dz.U. L 25 z 31.1.2017, s. 12).

rybołówstwa zgodnie z celami WPRyb;

64. domaga się, aby Rada Unii Europejskiej proaktywnie upubliczniała wszelkie dokumenty związane z przyjęciem rozporządzeń ustalających całkowite dopuszczalne połowy (TAC), zgodnie z zaleceniem Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich w sprawie 640/2019/FP;
65. podkreśla potrzebę monitorowania i propagowania odpowiedzialnej eksploatacji zasobów rybnych przy jednoczesnym stosowaniu zerowej tolerancji w walce z nielegalnymi, nieraportowanymi i nieuregulowanymi połowami poprzez pełne wykorzystanie instrumentów, którymi dysponuje UE zgodnie z rozporządzeniem w sprawie połowów NNN¹, w tym stosowanie tzw. czerwonych kartek, jeżeli dane państwo nie spełnia wymogów UE, oraz poprzez wzmocnienie polityki porozumień w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem z państwami spoza UE; podkreśla, że umowy te muszą stać się w pełni zrównoważone i być zgodne z najlepszymi dostępnymi opiniami naukowymi, nie mogą zagrażać tradycyjnemu łodziowemu rybołówstwu przybrzeżnemu w państwach nienależących do UE i nie mogą zagrażać lokalnemu bezpieczeństwu żywnościowemu;
66. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wdrożyły prawnie wiążące środki, do których zobowiązały się w ramach morskich obszarów Natura 2000, oraz by przyjęły całościowe podejście do środowiska morskiego i zajęły się podstawowymi przyczynami zanieczyszczenia wody, w tym odpadami morskimi oraz ściekami miejskimi i przemysłowymi, dzięki czemu ukrócone zostaną praktyki szkodliwe dla środowiska morskiego i zdrowia ludzkiego oraz zachęci się rybaków do zrównoważonego zbierania odpadów morskich przy jednoczesnym unikaniu dodatkowego zużycia paliwa i emisji, przyłowu zwierząt morskich i ryb oraz negatywnego wpływu na ekosystem; wzywa je także, aby wdrożyły środki poprawiające jakość wody i kontrolę chorób oraz ograniczające zagęszczenie hodowli w produkcji akwakultury w trosce o zdrowie ludzi i dobrostan zwierząt;
67. podkreśla wartość pracy kobiet i mężczyzn w sektorze rybołówstwa i akwakultury oraz ważną rolę, jaką kobiety odgrywają w przetwarzaniu, promowaniu i wprowadzaniu do obrotu złowionych ryb; przypomina o potencjale zrównoważonej akwakultury i rybołówstwa w zakresie tworzenia zielonych miejsc pracy i uważa, że transformacja ekologiczna systemów żywnościowych, w tym rybołówstwa, powinna odbywać się w sposób zapewniający godziwy dochód i silną pozycję w całym łańcuchu wartości; podkreśla w związku z tym znaczenie aktywnego udziału organizacji producentów w sektorze rybołówstwa i akwakultury;
68. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wspierały rozwój bardziej zrównoważonych technik i narzędzi połowowych oraz uwzględniających dobrostan zwierząt metod połowu, wyładunku, transportu i uboju ryb i bezkręgowców morskich – oraz by zachęcały do nich – w oparciu o najlepszą dostępną wiedzę naukową i postępy w zakresie standardów dobrostanu zwierząt w odniesieniu do ryb hodowlanych w celu zmniejszenia stresu i poprawy jakości ryb; podkreśla, że UE powinna wspierać i

¹ Rozporządzenie Rady (WE) Nr 1005/2008 z dnia 29 września 2008 r. ustanawiające wspólnotowy system zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania (Dz.U. L 286 z 29.10.2008, s. 1).

propagować inwestycje w takie narzędzia, metody i usprawnienia;

69. zwraca uwagę, że hodowla ryb w stawach, cechująca się tradycyjnymi praktykami zarządzania, przyczynia się do realizacji celów strategii „od pola do stołu” i powiązanej z nią strategii na rzecz bioróżnorodności; podkreśla, że obszary uprawne stawów zapewniają siedliska rzadkim gatunkom, mają pozytywny wpływ na klimat i rezerwy wodne, pochłaniają składniki odżywcze, zatrzymują osady, a także przyczyniają się do zrównoważonej produkcji żywności regionalnej; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby uwzględniły hodowlę ryb w stawach w odpowiednich środkach i programach;
70. przypomina, że jeśli chodzi o dochody, producenci produktów pierwotnych są w znacznie trudniejszym położeniu niż inne podmioty w łańcuchu dostaw żywności oraz inne sektory gospodarki; podkreśla, że kluczowe znaczenie ma wzmocnienie pozycji producentów surowców w łańcuchu dostaw żywności, zwłaszcza w odniesieniu do małych i średnich producentów, aby umożliwić im uzyskanie sprawiedliwego udziału w wartości dodanej pochodzącej z żywności produkowanej w sposób zrównoważony, w tym poprzez zachęcanie do współpracy i działań zbiorowych, wykorzystywanie możliwości w ramach organizacji wspólnego rynku produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury, w tym dostosowanie reguł konkurencji;
71. podkreśla, że zapewnienie producentom surowców stabilnych i sprawiedliwych dochodów ma kluczowe znaczenie dla umożliwienia przejścia systemu żywnościowego na bardziej zrównoważone rolnictwo o obiegu zamkniętym, zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych oraz zarządzania ryzykiem i w sytuacjach kryzysowych; wzywa do wspierania producentów produktów pierwotnych w całej UE w tej transformacji, w tym poprzez wprowadzanie nowych technologii i zwiększanie skuteczności w zakresie systemów rolniczych, systemów gospodarowania odpadami oraz systemów dostaw surowców i opakowań; podkreśla, że ceny producentów powinny pokrywać koszty produkcji i odzwierciedlać społeczną, gospodarczą i środowiskową zrównoważoność, a zatem być zgodne z celami Europejskiego Zielonego Ładu;
72. uważa, że należy zachęcać do umów w łańcuchu dostaw w celu zapewnienia sprawiedliwego podziału wartości wśród rolników, a jednocześnie większej przejrzystości i identyfikowalności całego łańcucha dostaw, co będzie sprzyjało wzrostowi zatrudnienia ludzi młodych w sektorze;
73. z zadowoleniem przyjmuje cel, jakim jest skrócenie łańcuchów dostaw; podkreśla jednak rzeczywistość wyspiarskich państw członkowskich i terytoriów wyspiarskich, odłączonych od Europy kontynentalnej i stojących w obliczu problemów związanych z izolacją i uzależnieniem od importu niezbędnych produktów, takich jak zboża na paszę dla zwierząt, i zaznacza, że trzeba to wziąć pod uwagę przy wdrażaniu środków mających na celu zmniejszenie zależności od transportu na długich dystansach i innych środków skracających łańcuchy dostaw; podkreśla, że bez transportu na długich dystansach niektórych środków spożywczych bezpieczeństwo żywnościowe tych odłączonych obszarów byłoby zagrożone;
74. zauważa, że oczekiwania obywateli zmieniają się i prowadzą do istotnych zmian na rynku żywności oraz że w związku z tym wzrasta popyt na żywność wytwarzaną lokalnie; podkreśla znaczenie lokalnie produkowanej żywności, możliwości, jakie oferuje ona naszym rolnikom, oraz istotny pozytywny wkład, jaki może ona wnieść w

nasze środowisko; w związku z tym zachęca Komisję i państwa członkowskie do aktywnego promowania rozwoju lokalnych strategii żywnościowych wraz z inicjatywami dotyczącymi krótkich łańcuchów dostaw;

75. uznaje znaczenie świeżej lokalnej żywności ekologicznej, która przynosi korzyści dla zdrowia konsumentów i dla środowiska; podkreśla wielki potencjał, jaki ma promowanie współpracy lokalnych producentów produktów pierwotnych z dostawcami usług turystycznych, która mogłaby zwiększyć zapotrzebowanie na świeżą lokalną żywność; apeluje o środki wsparcia, które promowałyby taką współpracę;
76. wzywa do promowania środków umożliwiających przetwarzanie surowców jak najbliżej miejsca ich pochodzenia, co znacznie zmniejszy ślad węglowy i zapewni lepszą identyfikowalność środków spożywczych;
77. podkreśla, że choć nowe zrównoważone modele biznesowe są ogromną szansą dla MŚP, szereg inicjatyw przewidzianych w ramach strategii może doprowadzić do powstania znacznego obciążenia biurokratycznego; z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do stosowania narzędzi lepszego stanowienia prawa, do oceny skutków dla MŚP, a także do podjęcia działań mających na celu promowanie modeli biznesowych opartych na zasadzie zrównoważonego rozwoju i obiegu zamkniętego, szczególnie w odniesieniu do MŚP, do wykorzystania funduszu InvestEU w celu ułatwienia MŚP dostępu do finansowania oraz do oferowania rozwiązań dostosowanych do potrzeb, aby wspierać MŚP w rozwijaniu nowych umiejętności i modeli biznesowych; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zmniejszyły obciążenia administracyjne dla małych i średnich uczestników łańcucha żywnościowego, między innymi usprawniając procesy rejestracji i efektywność pozwoleń, licencji i zatwierdzeń oraz zapewniając odpowiednią liczbę personelu we właściwych organach regulacyjnych, tak aby drobni producenci żywności mogli jak najszybciej i jak najłatwiej wprowadzać swoje produkty do obrotu;
78. uważa, że budżet przeznaczony na realizację ambicji związanych z Zielonym Ładem UE i mechanizmem sprawiedliwej transformacji jest niewystarczający, aby w zrównoważony społecznie sposób poradzić sobie z konsekwencjami oczekiwanej transformacji; apeluje, by mechanizm sprawiedliwej transformacji obejmował też regiony rolnicze, które mogą zostać dotknięte negatywnymi skutkami, i podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiedniego zaangażowania partnerów społecznych w procesy określania i wdrażania przyszłych inicjatyw w ramach strategii; przypomina, że przejście do tego systemu będzie wymagać znacznych inwestycji i nie można dokonać go bez współdziałania i wsparcia ze strony rolników europejskich;
79. apeluje do Komisji o dokładne egzekwowanie dyrektywy (UE) 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych oraz o uważne monitorowanie jej transpozycji do prawa krajowego; wzywa Komisję do wzmożenia wysiłków na rzecz wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności oraz do przedstawienia konkretnych propozycji zgodnych ze strategią;
80. ponownie podkreśla, że podwójne standardy jakości produktów spożywczych są niedopuszczalne i należy im w pełni przeciwdziałać, aby uniknąć dyskryminacji i wprowadzania konsumentów europejskich w błąd; uważa zatem, że strategia „od pola do stołu” musi zawierać przepisy zapobiegające podwójnym standardom, i dlatego wzywa Komisję do uważnego śledzenia sytuacji na rynku i do proponowania

ukierunkowanych przepisów w razie potrzeby; podkreśla ponadto rolę organizacji konsumenckich we wskazywaniu tych wprowadzających w błąd praktyk;

81. przypomina zatem Komisji o potrzebie prowadzenia działań następczych w związku z kodeksem postępowania UE w sprawie odpowiedzialnych praktyk biznesowych i marketingowych przez stworzenie ram monitorowania dla sektora spożywczego i sektora handlu detalicznego oraz wprowadzenie środków ustawodawczych w przypadku niewystarczających postępów w ujęciu kwestii zrównoważenia gospodarczego, środowiskowego i społecznego oraz zagadnień dobrostanu zwierząt w strategiach korporacyjnych; działania te powinny przyczynić się do promowania i nagradzania starań producentów rolnych stosujących zasady zrównoważonego rozwoju, zwiększając jednocześnie dostępność i przystępność cenową oferowanej zdrowej i zrównoważonej żywności oraz zmniejszając ogólny ślad środowiskowy systemu żywnościowego oraz koszty społeczne niezdrowej diety;
82. podkreśla, że najważniejszym elementem kodeksu postępowania UE dla przedsiębiorstw spożywczych i detalicznych powinny być zobowiązania istotne dla kształtowania zdrowego i zrównoważonego środowiska żywnościowego, które będą skonkretyzowane, mierzalne i terminowe, będą przeciwdziałały podwójnym standardom w praktykach rolno-spożywczych oraz skupiały się na kluczowych operacjach zaangażowanych podmiotów;
83. podkreśla znaczenie powstrzymania konsolidacji i koncentracji w sektorze handlu detalicznego artykułami spożywczymi oraz rozwiązania tego problemu w celu zapewnienia uczciwych cen dla rolników oraz godziwych warunków pracy dla pracowników; podkreśla konieczność uwzględniania kosztów produkcji rolnej przez podmioty działające na wyższym szczeblu łańcucha dostaw oraz stosowania uczciwych cen na wszystkich ogniwach łańcucha dostaw; przypomina o znaczeniu zwiększenia odporności rolników na rynku poprzez zapewnienie większej wartości łańcucha dostaw żywności, co osiąga się, na przykład zachęcając ich do udziału w organizacjach lub spółdzielniach producentów;
84. apeluje, aby w niedyskryminujący sposób ulepszać unijną politykę promocyjną w zakresie produktów rolnych i spożywczych, a także program dla szkół w UE i europejską inicjatywę na rzecz zdrowych obiadów szkolnych; uważa, że usprawnienia te powinny ulepszyć europejską produkcję rolną wysokiej jakości i przyczynić się do zrównoważonej produkcji i konsumpcji zgodnie z tą strategią, Europejskim Zielonym Ładem i celami zrównoważonego rozwoju; uważa, że usprawnienia te powinny koncentrować się na przekazach edukacyjnych opartych na dostępnych danych naukowych, na unijnych znakach jakości, takich jak unijny znak ekologiczny i oznaczenia geograficzne, na krótkich lokalnych i regionalnych łańcuchach dostaw, na zdrowym żywieniu i zdrowym stylu życia oraz na promowaniu większego spożycia owoców i warzyw w zróżnicowanej i zbilansowanej diecie, a także na ograniczeniu spożycia cukru, soli i tłuszczów w celu obniżenia wskaźników otyłości;
85. podkreśla również, w kontekście polityki promocyjnej UE, znaczenie bardziej zielonego otoczenia, zarówno w pomieszczeniach, jak i na zewnątrz, jako naturalnego rozwiązania przeciwdziałającego skutkom zmiany klimatu i zanieczyszczeniu powietrza, jak i korzystnego dla zdrowego miejsca do życia i dobrego samopoczucia ludzi;
86. podkreśla, że należy zintensyfikować europejskie kampanie informacyjne na temat

umiarkowanego spożycia wina, jednocześnie promując produkty wysokiej jakości; uważa, że jedynie szeroko zakrojone kampanie informacyjne i edukacyjne skutecznie przeciwdziałałyby nadmiernej konsumpcji, i przypomina, że umiarkowane spożycie wina jest częścią diety śródziemnomorskiej;

87. uznaje rolę unijnych systemów jakości w zakresie oznaczeń geograficznych w UE, takich jak chroniona nazwa pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenie geograficzne (ChOG), oznaczenie geograficzne napojów spirytusowych i win aromatyzowanych oraz gwarantowana tradycyjna specjalność, które są doskonałymi przykładami ustanawiania przez UE norm jakości w rolnictwie; z zadowoleniem przyjmuje przegląd polityki UE dotyczącej oznaczeń geograficznych, dzięki któremu chronione oznaczenia geograficzne i nazwy pochodzenia będą mogły nadal przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego regionów europejskich z korzyścią dla producentów, konsumentów i całego społeczeństwa dzięki wytwarzaniu wysokiej jakości produktów tworzących silne powiązania z regionami; podkreśla, że konsumenci muszą być w stanie lepiej rozpoznawać te oznaczenia, ponieważ obecnie nie zawsze są w stanie rozpoznać produkty z europejskim oznaczeniem geograficznym; uważa, że konieczne jest również zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla drobnych producentów, którzy chcą przyłączyć się do tych systemów jakości, oraz większa ochrona oznaczeń geograficznych przed niewłaściwym stosowaniem lub imitacjami na szczeblu międzynarodowym; ponownie podkreśla ich istotną rolę w handlu między UE a krajami partnerskimi;
88. podkreśla uznanie w strategii faktu, że w większości przypadków dieta Europejczyków nie jest zgodna z zaleceniami dotyczącymi zdrowego sposobu odżywiania się oraz że w całej populacji konieczna jest zmiana wzorców konsumpcji ukierunkowana na spożywanie zdrowszej żywności, zdrowszą dietę i zdrowszy styl życia, większy udział w diecie roślin i żywności pochodzenia roślinnego ze zrównoważonej i regionalnej produkcji, takich jak świeże owoce i warzywa, zboża pełnoziarniste i rośliny strączkowe, oraz rozwiązanie problemu nadmiernego spożycia mięsa i produktów ultraprzetworzonych, a także produktów o wysokiej zawartości cukru, soli i tłuszczów, co będzie również korzystne dla środowiska i dobrostanu zwierząt oraz zwiększy odporność gospodarki; podkreśla, że ogólnounijne zalecenia oparte na wiedzy naukowej, zawierające jasne cele dotyczące zrównoważonej, zdrowej i bardziej zbilansowanej diety, uwzględniające kulturową i regionalną różnorodność europejskiej żywności i diety, a także potrzeby konsumentów, byłyby pomocne i motywujące dla konsumentów oraz stanowiłyby źródło informacji dla państw członkowskich w dążeniu do włączenia elementów zrównoważonego rozwoju do krajowych zaleceń żywieniowych; wzywa Komisję do opracowania takich zaleceń i konkretnych działań mających na celu skuteczne promowanie zdrowej, zrównoważonej i bardziej zbilansowanej diety;
89. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w strategii słusznie uznaje się rolę i wpływ środowiska żywnościowego, jeśli chodzi o kształtowanie wzorców konsumpcji, oraz potrzebę ułatwienia konsumentom wyboru zdrowej i zrównoważonej diety; zachęca Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia bardziej systematycznego i opartego na dowodach podejścia, aby ułatwić tworzenie zdrowego, zrównoważonego i sprawiedliwego środowiska żywnościowego, zamiast opierać się wyłącznie na kodeksie postępowania; podkreśla znaczenie promowania zdrowej, bardziej zbilansowanej i zrównoważonej diety przez poprawę środowiska żywnościowego, podnoszenie świadomości konsumentów na temat oddziaływania wzorców konsumpcji, w tym

kanałami cyfrowymi, oraz udzielanie informacji o dietach, które są korzystniejsze dla zdrowia i mają mniejszy ślad węglowy i środowiskowy, np. bazujących na produktach z krótkich lokalnych i regionalnych łańcuchów dostaw; powinien temu towarzyszyć szereg środków, by produkcja żywności stała się z założenia bardziej zrównoważona;

90. wzywa do podjęcia kompleksowych i uzupełniających się środków, w tym regulacyjnych, a także kampanii edukacyjnych dla konsumentów w celu zmniejszenia obciążenia zdrowia publicznego powodowanego przez nadmierne spożycie wysoko przetworzonej żywności oraz innych produktów o dużej zawartości soli, cukrów i tłuszczów; wzywa dużych producentów żywności i sprzedawców detalicznych do szybkiej i realnej zmiany składu żywności przetworzonej nieobjętej unijnymi systemami jakości, z zadowoleniem przyjmuje zamiar podjęcia przez Komisję inicjatyw stymulujących proces zmiany składu, w tym poprzez ustalenie maksymalnej zawartości cukru, tłuszczów i soli w niektórych rodzajach wysoko przetworzonej żywności, a także wzywa Komisję do ścisłego monitorowania postępów tego procesu; podkreśla, że celem takiej zmiany składu powinno być również zminimalizowanie zagrożeń dla zdrowia stwarzanych przez środki ulepszające żywność, pozostałości pestycydów i szkodliwe substancje chemiczne; apeluje o poświęcenie szczególnej uwagi żywności dla dzieci i innym środkom spożywczym specjalnego przeznaczenia oraz o skuteczne ogólnounijne podejście regulacyjne do problemu narażenia dzieci i nastolatków na reklamę i marketing przetworzonej żywności o wysokiej zawartości tłuszczu, cukru i soli w mediach nadawczych i cyfrowych;
91. uznaje, że dalszy rozwój i zrównoważone innowacje w zakresie produkcji białek roślinnych i alternatywnych źródeł białka w UE, takich jak owady lub algi, są sposobem na uporanie się z wieloma wyzwaniami środowiskowymi i klimatycznymi stojącymi przed rolnictwem w UE, a także na zapobieganie wylesianiu, utracie bioróżnorodności i degradacji ekosystemów w krajach spoza UE oraz zmniejszenie zależności Europy od dostaw białek roślinnych; apeluje do Komisji, aby wykorzystwała sprawozdanie w sprawie rozwoju produkcji białek roślinnych w Unii Europejskiej (COM(2018)0757) oraz przedstawiła unijną strategię transformacji w kierunku alternatywnych źródeł białka obejmującą popyt i podaż w celu wspierania i stymulowania zrównoważonej produkcji roślin wysokobiałkowych, w tym lokalnych dostaw pasz i produkcji żywności, zwiększającą samowystarczalność UE i ograniczającą ogólny wpływ na środowisko i klimat; podkreśla znaczenie zmniejszenia zależności od importu roślin wysokobiałkowych z zagranicy;
92. ponawia apel o uwzględnienie unijnej ogólnej oceny ryzyka w przepisach, aby zapobiec narażeniu konsumentów na niebezpieczne substancje w żywności;
93. ponownie zauważa, że profile żywieniowe, których wprowadzenie znacznie się opóźnia, pozostają istotne i niezbędne do osiągnięcia celów rozporządzenia (WE) nr 1924/2006 r. w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności¹; z zadowoleniem przyjmuje zapowiedź wniosku ustawodawczego w sprawie ustanowienia profili żywieniowych; zauważa, że w przypadku wielu produktów spożywczych, w tym także adresowanych do dzieci, nadal wykorzystuje się oświadczenia zdrowotne i żywieniowe, mimo że zawierają one znaczne ilości składników odżywczych budzących obawy; podkreśla konieczność opracowania solidnego zestawu profili żywieniowych, aby ograniczyć stosowanie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących

¹ Dz.U. L 404 z 30.12.2006, s. 9.

żywności bogatej w tłuszcze, cukry lub sól; wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na żywność dla dzieci i inne środki spożywcze specjalnego przeznaczenia;

94. przyznaje, że międzynarodowe instytucje ochrony zdrowia publicznego, takie jak Światowa Organizacja Zdrowia uznały etykiety z informacjami o wartościach odżywczych umieszczane na przedniej części opakowania za kluczowe narzędzie ułatwiające konsumentom bardziej świadome, wyważone i zdrowsze wybory żywnościowe; podkreśla, że system etykiet z informacjami o wartościach odżywczych umieszczanych na przedniej części opakowania, który jest spójny z wytycznymi żywieniowymi i je uzupełnia, powinien pomagać konsumentom wybierać zdrowiej dzięki zrozumiałym informacjom na temat spożywanej żywności; apeluje do Komisji o dopilnowanie, aby obowiązkowe i zharmonizowane unijne oznaczenie wartości odżywczej na przedniej części opakowania opracowano w oparciu o solidne, niezależne dowody naukowe i aby wykazano, że jest ono zrozumiałe dla konsumentów, z otwartym dostępem dla wszystkich podmiotów rynkowych, w tym małych i średnich, z uwzględnieniem dodatkowego obciążenia dla podmiotów prowadzących przedsiębiorstwa spożywcze i związków zawodowych; podkreśla ponadto, że aby ułatwić porównywanie produktów, oznaczenie powinno zawierać element interpretacyjny zapewniający przejrzyste, porównywalne i zharmonizowane informacje o produktach oraz opierać się na jednolitych ilościach referencyjnych; apeluje do Komisji, aby należycie uwzględniła specyfikę produktów jednoskładnikowych i produktów objętych europejskimi systemami jakości (ChNP, ChOG, oznaczenia geograficzne itp.), w szczególności niezmienność ich składu, a jednocześnie podkreśla, że wszelkie ewentualne wyłączenia powinny opierać się na argumentach naukowych; apeluje o ustanowienie cyfrowego systemu dobrowolnego dostarczania dodatkowych informacji na temat produktów spożywczych („EU4healthyfood”) i sugeruje, by informacje te dostarczano w formie cyfrowej za pomocą kodu QR i by były łatwo dostępne dla konsumenta;
95. zauważa, że zdrowe produkty, w tym żywność, mogą zawierać naturalne lub syntetyczne składniki, które mają różny wpływ na środowisko i zdrowie konsumentów; apeluje o wprowadzenie obowiązkowych systemów oznakowania zdrowych produktów, wskazujących, czy dany składnik jest pochodzenia syntetycznego, jeżeli uzyskano go w drodze syntezy chemicznej, szczególnie jeżeli istnieją naturalne odpowiedniki;
96. wzywa Komisję, by oceniła zmiany w zachowaniu konsumentów, np. kupowanie produktów spożywczych przez internet;
97. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji mającą na celu poprawę oznaczania pochodzenia i ewentualne rozszerzenie go na szerszą gamę produktów; ponawia apel o obowiązkowe oznaczanie miejsca pochodzenia; podkreśla, że powinno ono być kompleksowe i zharmonizowane, obejmować wszystkie produkty żywnościowe, a także dotyczyć obiektów gastronomicznych, restauracji i handlu detalicznego oraz umożliwiać pełną weryfikację i identyfikowalność i nie zagrażać sprawnemu funkcjonowaniu rynku wewnętrznego; podkreśla, że należy przeprowadzić przegląd rozporządzenia w sprawie informacji na temat żywności¹, koncentrując się na mleku i mięsie jako składnikach; wzywa Komisję do zmiany obecnej praktyki polegającej na

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 18).

tym, że produkty, których główny składnik nie pochodzi z najbliższej okolicy ani z regionu, można wprowadzać do obrotu jako produkty lokalne lub regionalne, jeśli miejsce pochodzenia tego składnika podaje się drobnym drukiem, i do zadbania o to, by jaśniej informować konsumentów o pochodzeniu głównych składników; wzywa Komisję, aby zaproponowała zmiany przepisów dotyczące oznaczania miodu, które przyczynią się do lepszego informowania konsumentów, i by wspierała sektor pszczelarski w UE poprzez wzmocnienie kontroli przywozu w celu zapobiegania przywozowi podrabianego miodu, a jednocześnie podkreśla, że zwalczanie oszustw w branży spożywczej wymaga skutecznego egzekwowania wszystkich oznaczeń kraju pochodzenia;

98. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zamierza opracować przepisy o znakowaniu żywności produkowanej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, i wzywa Komisję do określenia metodyki i sprecyzowania, które wymiary zrównoważoności byłyby objęte nowym systemem, przy jednoczesnym zapewnieniu, aby nowy system nie kolidował z istniejącymi ramami środowiskowymi, takimi jak oznakowanie ekologiczne lub logo ekologiczne UE; podkreśla, że obecnie stosuje się wiele nieuzasadnionych, a nawet wprowadzających w błąd oświadczeń i metod reklamowych dotyczących ochrony środowiska, i wzywa Komisję do wprowadzenia nowych ram regulacyjnych ustanawiających jasną, szybką i skuteczną procedurę wstępnego zatwierdzania wszystkich oświadczeń i oznaczeń dotyczących zrównoważoności; podkreśla, że takie ramy chroniłyby konsumentów przed niezgodnymi z prawdą oświadczeniami dotyczącymi zrównoważoności, a jednocześnie zapewniłyby przedsiębiorstwom, które rzeczywiście dążą do prowadzenia działalności bardziej przyjaznej dla środowiska, należytego wynagrodzenia za ich wysiłki; podkreśla, że wszystkie oznaczenia dopuszczone do stosowania na produktach spożywczych muszą podlegać inspekcjom organów kontroli publicznej;
99. podkreśla potrzebę wprowadzenia oznakowania produktów pochodzenia zwierzęcego, które powinno opierać się na określeniu metody produkcji i wskaźników dobrostanu zwierząt oraz zawierać miejsce urodzenia, hodowli i uboju zwierzęcia, a także podkreśla, że wymogi te należy rozszerzyć na produkty przetworzone, aby zwiększyć przejrzystość, ułatwić konsumentom lepszy wybór i poprawić dobrostan zwierząt; podkreśla, że należy lepiej wspierać produkcję i wprowadzanie na rynek białek pochodzenia roślinnego, a ponadto wzywa do niezwłocznego zaproponowania długo oczekiwanej harmonizacji wymogów dotyczących etykietowania żywności wegetariańskiej i wegańskiej;
100. ponownie wyraża przekonanie, że środki polityczne mające na celu zwiększenie zrównoważonego charakteru systemu żywnościowego nie powinny polegać wyłącznie na przenoszeniu na konsumentów odpowiedzialności za zakup zrównoważonych produktów, ponieważ jest to nieskuteczne, chociaż wybory konsumentów są ważnym elementem upowszechniania zdrowszej diety opartej na produktach wytwarzanych w zrównoważony sposób; podkreśla znaczenie odpowiedniej edukacji żywieniowej i ekologicznej, jak również dostępności łatwo zrozumiałych, istotnych informacji w tym zakresie; podkreśla, że umieszczanie na etykiecie informacji o zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju powinno opierać się na kryteriach naukowych, w miarę możliwości obejmować inspekcje organów kontroli publicznej oraz – w razie potrzeby – nowe środki ustawodawcze; zauważa jednak, że sam proces certyfikowania i etykietowania przez osoby trzecie może mieć charakter uzupełniający i nie zapewni przejścia na zrównoważoną produkcję i konsumpcję; uznaje, że zwiększenie

przejrzystości za pomocą takich metod jak etykietowanie jest ważnym elementem, który może pomóc konsumentom podejmować bardziej zrównoważone decyzje zakupowe, co jest istotne dla przejścia na bardziej zrównoważony, regionalny i zdrowy system żywnościowy;

101. podkreśla, że ceny żywności muszą przekazywać konsumentom właściwy sygnał; wzywa do uznania, że prawdziwe ceny żywności, odzwierciedlające również rzeczywiste koszty produkcji dla rolników oraz dla środowiska i społeczeństwa, są jedynym sposobem na osiągnięcie zrównoważonych i sprawiedliwych systemów żywnościowych w perspektywie długoterminowej; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje cel strategii, jakim jest ukierunkowanie przemysłu spożywczego na praktyki, dzięki którym zdrowy i zrównoważony wybór będzie dla konsumentów łatwy, dostępny i przystępny cenowo; popiera przyznanie państwom członkowskim większej elastyczności w stosowaniu różnych stawek VAT na żywność o różnym wpływie na zdrowie i środowisko oraz umożliwienie im wyboru zerowej stawki VAT na zdrowe i zrównoważone produkty żywnościowe, takie jak owoce i warzywa, co jest już stosowane w niektórych państwach członkowskich, ale obecnie nie jest możliwe dla wszystkich¹, oraz wyższej stawki VAT na niezdrową żywność i żywność o dużym śladzie środowiskowym; przypomina, że wydatki gospodarstw domowych na produkty żywnościowe w poszczególnych państwach członkowskich UE znacznie się różnią i że należy zapewnić konsumentom we wszystkich państwach członkowskich przystępność cenową, a jednocześnie zagwarantować producentom pierwotnym, by zrównoważone i zdrowe produkty przynosiły godziwe dochody, oraz zwiększyć przejrzystość i świadomość konsumentów w odniesieniu do kosztów i zysków związanych z każdym etapem łańcucha dostaw żywności; zachęca Komisję, aby zainicjowała badanie służące ilościowemu określeniu w kategoriach ekonomicznych kosztów środowiskowych i społecznych, w tym zdrowotnych, związanych z produkcją i konsumpcją najczęściej spożywanych produktów na rynku UE;
102. wzywa do zmiany przepisów dotyczących zamówień publicznych, w tym wprowadzenia lub udoskonalenia minimalnych obowiązkowych kryteriów w przedszkolach, szkołach, innych instytucjach publicznych i prywatnych przedsiębiorstwach świadczących usługi publiczne, aby propagować: produkcję żywności ekologicznej, w tym tradycyjnej i typowej, chronionej oznaczeniami geograficznymi; konsumpcję produktów lokalnych i, w miarę możliwości, sezonowych; krótkie łańcuchy dostaw, w tym sprzedaż bezpośrednią; wyższe normy dobrostanu zwierząt; ograniczenie marnotrawienia żywności i stosowania opakowań zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym; wzywa do promowania zdrowszej i zrównoważonej diety i wzorców żywieniowych poprzez stworzenie środowiska żywnościowego, które sprawia, że zdrowe, świadome i zrównoważone wybory będą tymi najłatwiejszymi dla konsumentów; wzywa Komisję, aby dalej opracowywała narzędzia monitorowania i sprawozdawczości w zakresie zrównoważonych zamówień publicznych na żywność;
103. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do przeglądu prawodawstwa UE

¹ Supporting the mid-term evaluation of the EU action plan on childhood obesity, The childhood obesity study [Wspieranie śródkresowej oceny planu działania UE w sprawie otyłości u dzieci, badanie dotyczące otyłości u dzieci]. Konsorcjum EPHORT: Jolanda Boer, Jeanine Driesenaar, Anneke Blokstra, Francy Vennemann, Nikolai Pushkarev, Johan Hansen.

dotyczącego materiałów do kontaktu z żywnością, wyrażając jednocześnie ubolewanie z powodu dotychczasowego braku zharmonizowanych działań, i proponuje, aby Komisja przyspieszyła publikację wniosku; podkreśla potrzebę kompleksowego, zharmonizowanego uregulowania kwestii wszystkich materiałów do kontaktu z żywnością, w tym materiałów i zanieczyszczeń jeszcze nieuwzględnionych na szczeblu UE, nalega, aby opierało się to na zasadzie ostrożności, zasadzie „brak danych, brak obrotu”, kompleksowych ocenach bezpieczeństwa w oparciu o najnowsze dane naukowe oraz pracach naukowych Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) i EFSA, a także podkreśla, że kluczowe znaczenie ma skuteczne egzekwowanie i lepsze informowanie konsumentów; ponawia apel o przegląd przepisów dotyczących materiałów do kontaktu z żywnością zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), a także przepisów dotyczących klasyfikacji, oznakowania i pakowania, oraz o wprowadzenie bez dalszej zwłoki szczegółowych przepisów dotyczących zastąpienia substancji zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego i innych niebezpiecznych substancji chemicznych we wszystkich materiałach do kontaktu z żywnością, bez uszczerbku dla roli opakowań w zachowaniu bezpieczeństwa lub jakości żywności; z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji, by ustanowić przepisy dotyczące bezpiecznego recyklingu materiałów z tworzyw sztucznych innych niż PET i przetwarzania ich na materiały do kontaktu z żywnością; podkreśla, że takie same wymogi bezpieczeństwa powinny być stosowane w odniesieniu do produktów pierwotnych i materiałów pochodzących z recyklingu oraz że odpowiedzialne podmioty w łańcuchach dostaw i konsumenci końcowi muszą mieć łatwy dostęp do informacji na temat właściwości i bezpieczeństwa substancji chemicznych w materiałach do kontaktu z żywnością;

104. podkreśla, że marnotrawienie i straty żywności mają ogromne konsekwencje środowiskowe, przyczyniają się do zmiany klimatu i oznaczają marnowanie takich ograniczonych zasobów jak grunty, energia i woda oraz utratę dochodów przez rolników; ponownie wzywa do przyjęcia środków koniecznych do osiągnięcia celu, jakim jest ograniczenie marnotrawienia żywności w Unii o 30 % do 2025 r. i o 50 % do 2030 r. w stosunku do poziomu bazowego z 2014 r.; podkreśla, że wymaga to wiążących celów na każdym etapie łańcucha dostaw, w tym na etapie produkcji podstawowej, przed sprzedażą detaliczną i w handlu detalicznym; wzywa wszystkie państwa członkowskie, aby ustanowiły i wdrożyły programy zapobiegania marnotrawieniu żywności, w pełni uwzględniające zasady gospodarki o obiegu zamkniętym i obejmujące promowanie krótkich łańcuchów dostaw żywności, które zmniejszają ryzyko marnotrawienia żywności; podkreśla, że cele WPR obejmują zapobieganie marnotrawieniu żywności; podkreśla, że należy zachęcać do podejmowania działań mających na celu ograniczenie marnotrawienia żywności na poziomie produkcji podstawowej i na wczesnych etapach łańcucha dostaw, w tym żywności niezebranej; podkreśla znaczenie zapewnienia zdrowia zwierząt, m.in. jako sposobu na uniknięcie strat i marnotrawienia żywności u źródła, oraz podkreśla, że jeżeli nie można zapobiec marnotrawieniu żywności, realnym rozwiązaniem jest odzyskiwanie jej jako paszy dla zwierząt; podkreśla znaczenie podnoszenia świadomości społecznej i dostarczania porad, jak unikać marnowania żywności, aby promować długoterminową zmianę zachowań konsumentów; wzywa Komisję do zidentyfikowania wszelkich potencjalnych barier, które spowalniają ograniczanie marnotrawienia żywności, oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia odpowiedniego finansowania badań, innowacji, zaangażowania

zainteresowanych stron i kampanii informacyjnych poprzez utworzenie krajowych funduszy na rzecz walki z tym problemem, których celem będzie jego wyeliminowanie;

105. podkreśla, że zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami należy położyć nacisk na zapobieganie marnotrawieniu żywności; z zadowoleniem przyjmuje proponowaną zmianę w celu doprecyzowania przepisów UE dotyczących oznaczania daty, aby zmniejszyć marnotrawienie i straty żywności oraz im zapobiegać; podkreśla, że wszelkie zmiany dotychczasowych zasad oznaczania daty powinny opierać się na podstawach naukowych i przyczynić się do lepszego oznaczania, wyrażania i prezentacji daty przez wszystkie podmioty w łańcuchu żywnościowym, w tym z branży turystyczno-hotelarskiej, oraz sprawić, by oznaczenia stały się bardziej zrozumiałe dla konsumentów, w szczególności w przypadku etykiet z oznaczeniem „należy spożyć do” i „najlepiej spożyć przed”, bez jednoczesnego naruszania bezpieczeństwa ani jakości żywności; podkreśla, że zharmonizowane oznaczanie daty pomogłoby zwalczać marnotrawienie żywności; apeluje o równoczesny przegląd przepisów dotyczących dystrybucji produktów żywnościowych, którego celem byłoby określenie i wyeliminowanie potencjalnych przeszkód w ograniczaniu ilości odpadów, zwiększanie wydajności oraz pobudzanie konkurencji i innowacji;
106. podkreśla znaczenie walki z fałszowaniem i podrabianiem żywności w branży spożywczej, wprowadzającym konsumentów w błąd i zakłócającym konkurencję na rynku wewnętrznym, podkreśla potrzebę pilnego zajęcia się złożonym problemem oszustw w branży spożywczej, w szczególności błędnego etykietowania, zamiany, rozcieńczania, dodawania, usuwania lub zastępowania składników tańszymi lub niespełniającymi norm zamiennikami, niezatwierdzonej obróbki lub procesów chemicznych oraz fałszowania dokumentacji, ze szczególnym uwzględnieniem podrabiania produktów objętych oznaczeniami geograficznymi i nielegalnego handlu nimi; podkreśla, jak ważne jest wprowadzenie realnych sankcji, które powinny odpowiadać przestępstwu, i wzywa państwa członkowskie do odpowiedniego odzwierciedlenia tej zasady w przepisach krajowych, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kontroli urzędowych¹; wzywa Komisję do podjęcia prac na rzecz ustanowienia europejskiego organu przeciwdziałania fałszowaniu żywności w celu zwiększenia koordynacji między różnymi właściwymi agencjami krajowymi, aby zapewnić egzekwowanie norm żywnościowych UE zarówno na jednolitym rynku UE, jak i w odniesieniu do importu;
107. wzywa Komisję, aby monitorowała i egzekwowała stałe przyznawanie odpowiednich środków na urzędowe kontrole żywności w celu zapewnienia ich wystarczającej liczby w celu sprawdzania zgodności z wymogami dotyczącymi żywności i paszy oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmocnienia kontroli celnych w celu zapewnienia zgodności z normami produkcji UE, m.in. w zakresie bezpieczeństwa żywności, oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe, dobrostanu zwierząt i stosowania środków ochrony roślin, a także do unikania wprowadzania agrofagów do UE; wzywa państwa członkowskie do rygorystycznego i konsekwentnego egzekwowania przepisów dotyczących identyfikowalności produktów zawartych w rozporządzeniu o ogólnym

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin (Dz.U. L 95 z 7.4.2017, s. 1).

prawie żywnościowym¹ w całym łańcuchu żywnościowym; podkreśla, że w przypadku incydentów w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego władze publiczne powinny w pełni, odpowiednio i niezwłocznie informować społeczeństwo o potencjalnych zagrożeniach stwarzanych przez dane produkty żywnościowe, zgodnie z właściwymi przepisami rozporządzenia o ogólnym prawie żywnościowym;

Umożliwienie transformacji

108. podkreśla znaczenie finansowania przez UE badań naukowych i innowacji zwłaszcza dla MŚP i drobnych producentów rolnych, jako kluczowych czynników przyspieszających transformację ukierunkowaną na bardziej zrównoważony, wydajny, różnicowany, lokalny, zdrowszy i inkluzywny europejski system żywnościowy; zachęca sektor rolno-spożywczy do aktywnego korzystania z funduszy przeznaczonych dla niego w programie „Horyzont Europa”; podkreśla również potrzebę ułatwienia inwestycji niezbędnych do promowania zrównoważonych praktyk oraz gospodarki o obiegu zamkniętym i biogospodarki;
109. zwraca uwagę, że wprowadzenie nowych technologii i technik inteligentnego rolnictwa, w tym cyfryzacji i systemów upraw chronionych, może pomóc w poprawie efektywności, wykorzystania zasobów i zrównoważenia środowiskowego oraz może przynieść korzyści gospodarcze dla produkcji rolnej; przyznaje, że innowacje muszą pozostać w zgodzie z przywróceniem i promowaniem tradycyjnych praktyk i wiedzy, szczególnie tych dostosowanych do cech rolno-klimatycznych każdego obszaru;
110. podkreśla znaczenie kluczowej roli wdrażania różnych praktyk w zakresie integrowanej ochrony roślin i niezależnych usług doradztwa rolniczego w zapewnianiu szerszego i bardziej inkluzywnego transferu wiedzy do sektora rolnictwa; uważa, że sprzyjałoby temu ustanowienie systemu gromadzenia i rozpowszechniania informacji dotyczących zrównoważonych praktyk oraz wykorzystanie istniejących specjalistycznych systemów szkolenia dla rolników w państwach członkowskich, bez nakładania na nich dodatkowych obciążeń administracyjnych; wzywa państwa członkowskie do przeznaczenia wystarczającej części środków związanych z usługami doradczymi dla rolników na usługi i pomoc techniczną w zakresie zrównoważonych praktyk, które przyczyniają się do realizacji celów strategii; jest zdania, że z – uwagi na nabytą wiedzę i know-how – wkład drobnych producentów produktów pierwotnych również odegrałby ważną rolę w osiągnięciu realnych rezultatów na poziomie indywidualnych gospodarstw rolnych;
111. podkreśla znaczenie instytucji szkolnictwa wyższego we wspieraniu i promowaniu innowacji i badań naukowych, a także w świadczeniu usług doradczych w zakresie najlepszych zrównoważonych praktyk; uznaje rolę uniwersytetów w rozwoju i transformacji sektora rolno-spożywczego w regionach charakteryzujących się odmiennymi cechami, w tym w regionach najbardziej oddalonych; z zadowoleniem przyjmuje widniejący w strategii zamiar udzielania pomocy przetwórcom żywności będącym MŚP oraz małym przedsiębiorstwom detalicznym i podmiotom świadczącym usługi gastronomiczne, aby umożliwić im uzyskanie nowych kompetencji, ale

¹ Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1).

jednocześnie nie obciążać ich dodatkowymi wymogami administracyjnymi; podkreśla strategiczne znaczenie podejścia zbiorowego organizacji i spółdzielni producentów łączących rolników dla osiągnięcia celów;

112. zwraca uwagę na wiele możliwych synergii między rolnictwem a europejską polityką kosmiczną w celu lepszego zrozumienia jakości gleby i żywności oraz sprostania wyzwaniom stawianym przez środowisko, klimat i rozwój demograficzny; zachęca wszystkie państwa członkowskie do udziału w programach naukowo-badawczych oraz wzywa Komisję do podjęcia działań w celu zapewnienia bardziej równomiernego postępu we wszystkich państwach członkowskich;
113. przypomina o potrzebie promowania skutecznych systemów wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS), które umożliwią sektorowi rolnemu osiągnięcie bardziej zrównoważonego charakteru dzięki szybszym innowacjom oraz zacieśnioniej współpracy między wszystkimi zainteresowanymi podmiotami, takimi jak rolnicy, badacze, doradcy, eksperci i organizacje pozarządowe, poprzez wysokiej jakości inkluzywne szkolenia i uczenie się przez całe życie, a także poprzez przyspieszenie transferu wiedzy, w tym w zakresie wdrażania zintegrowanych technik rolniczych, takich jak integrowana ochrona poszczególnych upraw;
114. wzywa państwa członkowskie, aby w pełni wykorzystały możliwości oferowane przez AKIS przy opracowywaniu i wdrażaniu krajowych planów strategicznych WPR; przypomina ponadto o potrzebie stworzenia sieci danych dotyczących zrównoważonego rozwoju gospodarstw w celu ustalenia poziomów referencyjnych dla wyników gospodarstw, udokumentowania wprowadzania zrównoważonych praktyk rolniczych oraz umożliwienia precyzyjnego i dostosowanego do potrzeb stosowania nowych podejść do produkcji na poziomie gospodarstwa, w tym przez przetwarzanie zgromadzonych danych i ułatwienie rolnikom i zainteresowanym podmiotom dostępu do istotnych informacji, zwłaszcza dotyczących dobrych praktyk; zauważa, że dane dotyczące rolnictwa i gruntów rolnych są udostępniane w interesie publicznym, ale że należy chronić dostęp rolników do danych dotyczących ich gospodarstw rolnych oraz kontrolę nad nimi;
115. zwraca uwagę na znaczenie kompleksowego dostępu do szybkich łączy szerokopasmowych, aby ułatwić upowszechnienie cyfrowych technologii rolniczych na poziomie gospodarstw rolnych, i podkreśla, jak ważne jest wspieranie rolników w skutecznym wykorzystywaniu takich innowacyjnych rozwiązań przy jednoczesnym zachowaniu rentowności gospodarstw; uznaje organizacje rolników za wartościowych partnerów w rozwijaniu usług pośrednictwa w zakresie informacji i innowacji; podkreśla znaczenie programu „Horyzont Europa” dla osiągnięcia celów badań naukowych i innowacji w dziedzinie zdrowia gleby i żywności, gdyż osiągnięcie tych celów może przyciągnąć do sektora rolnego następne pokolenie;
116. podkreśla zasadniczą rolę systemów niezależnego doradztwa rolniczego w rozpowszechnianiu innowacji i wiedzy, stymulowaniu wymiany doświadczeń i promowaniu praktycznych demonstracji, w szczególności wzywa państwa członkowskie do zapewnienia rolnikom kompleksowego doradztwa w zakresie wprowadzania bardziej zrównoważonych systemów produkcji; zachęca Komisję i państwa członkowskie do aktywnego wspierania oddolnych inicjatyw zbliżających rolników i obywateli poprzez pracę na szczeblu lokalnym i wykorzystanie wiedzy lokalnej, aby lepiej dostosować się do konkretnych realiów w terenie; podkreśla

znaczenie promowania szkoleń dla młodych rolników i przedsiębiorców w zakresie zrównoważonych systemów rolniczych i żywnościowych;

117. apeluje, aby oprócz systemów doradztwa rolniczego tworzyć i promować platformy skupiające wiele zainteresowanych stron i służące zacieśnianiu współpracy oraz mobilizowaniu do dzielenia się wiedzą i technologią w całym łańcuchu rolno-żywnościowym, aby wspierać zwiększanie innowacyjności i rozwój systemów produkcji rolnej; podkreśla też znaczenie rozszerzenia tej możliwości na wszystkie podmioty sektora bez dodatkowych obciążeń administracyjnych;
118. podkreśla kluczową rolę, jaką młodzi rolnicy odegrają w przejściu na zrównoważone rolnictwo i w realizacji celów strategii; podkreśla, że transformacja ekologiczna naszego systemu żywnościowego może zwiększyć atrakcyjność obszarów wiejskich; podkreśla, że WPR powinna zapewniać lepsze wsparcie młodym i nowym rolnikom pod względem dochodów, wymiany pokoleń, szkoleń, zatrudnienia młodzieży, przedsiębiorczości i cyfryzacji, zwłaszcza na obszarach peryferyjnych i bardzo słabo zaludnionych, aby stworzyć przestrzeń umożliwiającą włączanie i zatrzymywanie młodych ludzi w rolnictwie, biorąc pod uwagę, że mogą oni być prekursorami nowych i bardziej zrównoważonych praktyk rolniczych;
119. podkreśla, że młodzi i potencjalni nowi rolnicy mają trudności z zakupem lub dzierżawą gruntów, i zwraca uwagę, że trzeba ułatwić młodym rolnikom rozpoczynanie działalności w tym sektorze; podkreśla, że nie można dopuścić, aby strategia ta negatywnie wpłynęła na dostępność i ceny gruntów, co spowoduje nasilenie się spekulacji i jeszcze utrudni młodym ludziom dostęp do gruntów;
120. zauważa, że koncentracja gruntów rolnych oraz masowy wykup gruntów rolnych w UE, którym niekiedy sprzyjają strategie polityczne na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym, mogą stwarzać trudności młodym rolnikom i nowym podmiotom poszukującym gruntów, aby założyć gospodarstwo rolne; wzywa Komisję i państwa członkowskie, a także organy administracji regionalnej i lokalnej do położenia kresu takim praktykom, aby wspierać młodych rolników i ułatwiać im rozpoczęcie działalności;
121. uważa ponadto, że strategia ta daje szansę na poprawę perspektyw kobiet na obszarach wiejskich i uwypuklenie ich kluczowej roli poprzez zapewnienie przedsiębiorczyniom sprzyjającego otoczenia, w tym w aspekcie prawnym i politycznym, ułatwiającego dostęp do informacji, wiedzy i umiejętności, a także do zasobów finansowych, co prowadziło do tworzenia większej liczby miejsc pracy na obszarach wiejskich;

Promowanie globalnej transformacji

122. przypomina o globalnej odpowiedzialności europejskich systemów żywnościowych i ich kluczowej roli w ustanawianiu światowych norm bezpieczeństwa żywności, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt; potwierdza, że jest zdecydowany wdrażać zasady spójności polityki na rzecz rozwoju; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia, aby wszystkie przywożone do UE produkty żywnościowe i paszowe były w pełni zgodne z odpowiednimi unijnymi przepisami i surowymi normami Unii, oraz do udzielania pomocy rozwojowej w celu wspierania producentów produktów pierwotnych z krajów rozwijających się w spełnianiu tych norm; z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji dotyczący uwzględnienia skutków wnioskowanych tolerancji

importowych dla środowiska; uważa, że należy zająć się problemem ukrytych emisji związanych z użytkowaniem gruntów i zmianą użytkowania gruntów, których przyczyną jest przywóz paszy i żywności;

123. wzywa Komisję i państwa członkowskie do utrzymania całościowego podejścia, ponieważ realizacja niektórych celów strategii „Od pola do stołu” w UE nie może doprowadzić do przeniesienia części produkcji rolnej do innych regionów, gdzie stosuje się niższe normy niż w UE;
124. przypomina, że dostęp do rynku unijnego i 450 milionów konsumentów stanowi dla naszych partnerów handlowych silny bodziec do poprawy zrównoważoności oraz podniesienia norm produkcji i pracy; uważa, że sukces Zielonego Ładu jest ściśle związany z naszą polityką handlową;
125. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do promowania globalnego wycofywania pestycydów, które nie są już zatwierdzone w UE, oraz do dopilnowania, aby niebezpiecznych pestycydów, których stosowanie jest zakazane w UE zgodnie ze stosownymi przepisami, nie wywożono poza Unię, i apeluje do Komisji, by jak najszybciej przedstawiła wnioski w tym celu; uważa, że UE powinna wspierać kraje rozwijające się, aby pomóc im ograniczyć nieostrożne stosowanie pestycydów i promować inne metody ochrony roślin i zasobów rybnych; podkreśla, że strategia nie może sprzyjać przywózowi produktów spoza UE z państw trzecich mających większe skutki środowiskowe i klimatyczne; przypomina w związku z tym, że konieczne jest poddanie produktów rolno-spożywczych pochodzących z państw spoza UE tym samym wymogom, w tym zerowej tolerancji dla pozostałości substancji, które spełniają kryteria graniczne;
126. przypomina, że trzeba zaopatrzyć w bezpieczną i przystępną cenową żywność ludność, której do 2050 r. będzie na świecie ok. 10 mld, uwzględniając gwałtowny wzrost demograficzny, zmianę klimatu, niedostatek zasobów naturalnych i zmieniające się modele konsumpcji; wzywa Komisję do uwypuklenia globalnego wymiaru strategii, aby zapewnić prawo do odpowiedniej żywności oraz wdrożyć deklarację ONZ w sprawie praw ludności wiejskiej i innych osób pracujących na obszarach wiejskich, a także zaznacza, że w unijnych strategiach dotyczących sprawiedliwych, odpornych i zrównoważonych systemów żywnościowych należy poważnie zająć się problemem różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn; wzywa Komisję, aby pomagała krajom rozwijającym się chronić ich nowo powstające gałęzie przemysłu, promować bezpieczeństwo żywnościowe, wspierać łagodzenie zmiany klimatu w rolnictwie oraz spełnić unijne i międzynarodowe normy zrównoważonego rozwoju obowiązujące w eksporcie produktów rolnych;
127. podkreśla, że UE powinna bronić praw człowieka i prawa do pożywienia jako podstawowej zasady i priorytetu systemów żywnościowych oraz jako kluczowego elementu pozwalającego na transformację systemów żywnościowych i zapewnienie najbardziej zmarginalizowanym grupom prawa dostępu do pożywnej żywności oraz wdrożyć Deklarację ONZ w sprawie praw ludności wiejskiej i innych osób pracujących na obszarach wiejskich;
128. podkreśla, że jeżeli normy produkcji zwierzęcej w państwach spoza UE nie zostaną dostosowane do norm UE, należy zakazać przywozu produktów zwierzęcych z tych krajów;

129. z niepokojem zauważa, że z szeregu kontroli przeprowadzonych przez Dyрекcję Generalną ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności, jak również ze szczegółowych dochodzeń prowadzonych przez organizacje pozarządowe wynika, że pełna identyfikowalność żywych koni z Argentyny przeznaczonych na rynek Unii Europejskiej nie jest zagwarantowana, co pociąga za sobą zagrożenia dla bezpieczeństwa żywności, a także dla dobrostanu zwierząt; wzywa Komisję do wstrzymania importu koniny z państw, które nie przestrzegają obowiązujących wymogów UE w zakresie identyfikowalności i dobrostanu zwierząt;
130. przypomina, że strukturalne doświadczenia na zwierzętach, które nie są niezbędne, nie powinny mieć miejsca w łańcuchu żywnościowym, gdyż w dyrektywie 2010/63/UE nakazano zastępowanie i ograniczenie wykorzystywania zwierząt w procedurach; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zaprzestania przywozu i krajowej produkcji gonadotropiny surowicy źrebnych klaczy (PMSG), którą pozyskuje się z krwi źrebnych klaczy systematycznie zapładnianych i narażonych na pobieranie krwi, co pociąga za sobą problemy związane ze zdrowiem i dobrostanem;
131. wzywa Komisję do pilnego przedstawienia wniosku w sprawie ram prawnych UE opartych na obowiązkowej należytej staranności w całym łańcuchu dostaw dla unijnych i zagranicznych przedsiębiorstw działających na jednolitym rynku, aby zapewnić zrównoważone łańcuchy dostaw i inwestycje wolne od niekorzystnego wpływu na środowisko, w tym wylesiania, degradacji lasów, przekształcania i degradacji ekosystemów oraz negatywnego wpływu na prawa człowieka i zarządzanie, a także do promowania dobrych rządów oraz zwiększenia identyfikowalności i odpowiedzialności w globalnych łańcuchach dostaw;
132. zauważa, że rynek wewnętrzny UE jest największym na świecie importerem i eksporterem produktów rolno-spożywczych; jest przekonany, że UE powinna wykorzystać swoją obecną znaczącą pozycję na arenie światowej, aby ustalić poziom odniesienia oraz bezpośrednie normy międzynarodowe dla zrównoważonych systemów żywnościowych, w oparciu o poszanowanie praw człowieka, praw pracowniczych i uczciwej konkurencji, a także zasadę ostrożności, ochronę środowiska i dobrostan zwierząt, zgodnie z zasadami Światowej Organizacji Handlu (WTO); uważa, że ochrona norm w tych obszarach powinna stanowić integralną część wszystkich rozdziałów umów handlowych oraz że wielostronna współpraca regulacyjna mogłaby w większym stopniu przyczynić się do osiągnięcia celów strategii „Od pola do stołu”;
133. wzywa Komisję, by udoskoniła aspekty handlowe strategii „Od pola do stołu” w celu zapewnienia spójności między wspólną polityką handlową, planem działania na rzecz unii celnej, wspólną polityką rolną i polityką rybołówstwa oraz celami strategii „Od pola do stołu”, unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na 2030 r. i innych powiązanych polityk UE; wzywa również Komisję, aby dążyła do tych celów w sposób stopniowy poprzez opracowanie skutecznych zielonych sojuszy na wszystkich odpowiednich dwustronnych, regionalnych i wielostronnych forach, w tym na szczycie ONZ w sprawie systemów żywnościowych w 2021 r., a także poprzez ambitną rewizję swojej polityki handlowej, poprzez stworzenie specjalnych ram dla zrównoważonych systemów i produktów rolno-spożywczych w przyszłych umowach handlowych, zwłaszcza za pomocą klauzuli o nieobniżaniu poziomu ochrony, oraz poprzez położenie kresu przywozowi produktów, które przekraczają maksymalne unijne limity pozostałości dla środków ochrony roślin, zgodnie z zasadami WTO; wzywa Komisję do promowania lepszej koordynacji między wszystkimi zainteresowanymi stronami

publicznymi i prywatnymi, aby osiągnąć te cele; uważa, że UE powinna ponownie potwierdzić mandat Komitetu ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego jako międzynarodowej platformy politycznej dotyczącej bezpieczeństwa żywnościowego i żywienia;

134. z zadowoleniem przyjmuje ambitny cel strategii „Od pola do stołu”, polegający na zapewnieniu egzekwowalnych rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju we wszystkich umowach handlowych zawieranych przez UE jako sposób zagwarantowania, że zaproponowane bardziej ambitne cele regulacyjne będą spójne z polityką handlową UE i przestrzegane przez państwa spoza UE, które podpisały umowy handlowe z UE; podkreśla, że należy wzmocnić możliwość wyegzekwowania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju w umowach handlowych, w tym w ostateczności za pomocą opartych o sankcje mechanizmów rozstrzygania sporów, tak aby promować globalne podejście do kwestii klimatu i różnorodności biologicznej, wspierać bardziej zrównoważoną produkcję rolno-spożywczą, powstrzymać proces globalnego wylesiania oraz podnieść normy pracy zgodnie z głównymi ośmioma konwencjami MOP; sugeruje, że rozdziały dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju powinny również uwzględniać równoważne normy produkcji, takie jak dobrostan zwierząt, identyfikowalność, oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe i stosowanie środków ochrony roślin, które to normy powinny być systematycznie poświadczane przez niezależne organy kontroli i certyfikacji na wszystkich etapach produkcji i dystrybucji, a także plany działania zawierające kluczowe etapy podlegające ocenie ex post; apeluje do Komisji, aby udzieliła wsparcia krajom rozwijającym się w promowaniu bezpieczeństwa żywnościowego i w dostosowywaniu do europejskich standardów dotyczących zrównoważonych systemów rolno-spożywczych; oczekuje, że główny urzędnik Komisji ds. egzekwowania przepisów handlowych w pełni wywiąże się ze swojej roli polegającej na zagwarantowaniu właściwego stosowania przedmiotowych umów poprzez zajęcie się zakłóceniami na rynku, wzmocnienie egzekwowania rozdziałów dotyczących handlu i zrównoważonego rozwoju oraz zaangażowanie w konstruktywny dialog z rządami i zainteresowanymi stronami;
135. apeluje do UE, by pomogła krajom rozwijającym się przyjąć odpowiednie przepisy krajowe, które pozwolą chronić zagrożone zasoby genetyczne dla wyżywienia i rolnictwa, zagwarantować ich nieprzerwane wykorzystanie i zarządzanie nimi ze strony społeczności lokalnych, ludów tubylczych, mężczyzn i kobiet oraz zapewnić sprawiedliwy i równy podział korzyści płynących z ich wykorzystania;
136. odnotowuje badanie Komisji dotyczące skumulowanego wpływu gospodarczego umów handlowych UE na rolnictwo, które to badanie pokazuje, że zarówno w zachowawczym, jak i ambitnym scenariuszu oczekuje się, że dzięki umowom handlowym UE osiągnięty zostanie dodatni ogólny bilans w zakresie handlu produktami rolno-spożywczymi i nastąpi wzrost wartości do 2030 r., co pokazuje, że umowy handlowe UE mają pozytywny wpływ na sektor rolny UE;
137. podkreśla, że umowa UE-Mercosur nie może zostać ratyfikowana w obecnej formie, ponieważ między innymi nie zapewnia ona ochrony bioróżnorodności, szczególnie w Amazonii, oraz nie zawiera gwarancji dotyczących norm rolnictwa;
138. zauważa, że rozdziały dotyczące handlu i zrównoważonego rozwoju nie dotyczą potencjalnego negatywnego wpływu umów handlowych na zmianę użytkowania

gruntów, wylesianie lub zmianę klimatu; uważa, że europejskie i międzynarodowe normy w dziedzinie środowiska, bezpieczeństwa i dobrostanu zwierząt oraz normy społeczne powinny być kompleksowo stosowane we wszystkich rozdziałach umów handlowych, aby uniemożliwić podważanie tych norm przez jakiegokolwiek inne przepisy handlowe;

139. przypomina, że umowy handlowe muszą gwarantować aktywny udział zaangażowanych stron w promowaniu zasad zrównoważonego rozwoju oraz zgodność norm międzynarodowych z ambicjami UE w zakresie ochrony środowiska i klimatu; uważa ponadto, że umowy te powinny uwzględniać wiążący charakter zgodności z porozumieniem paryskim w celu zapewnienia globalnego przejścia na zrównoważone systemy żywnościowe;
140. przypomina, że rolnictwo i rybołówstwo to sektory o zasadniczym znaczeniu dla rozwoju zrównoważonej działalności gospodarczej w regionach najbardziej oddalonych, oraz podkreśla wkład i wartość dodaną tych sektorów, jeśli chodzi o zapewnianie bezpieczeństwa żywnościowego i odpowiadanie na zapotrzebowanie ludności na wystarczającą ilość bezpiecznych i wysokiej jakości produktów; wzywa do systematycznego uwzględniania strukturalnych ograniczeń agronomicznych i handlowych regionów najbardziej oddalonych, o których mowa w art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, podczas wdrażania strategii „Od pola do stołu” oraz w kolejnych wnioskach ustawodawczych, tak aby umożliwić tym regionom konkurowanie na równych warunkach oraz zapewnić dostępność wykonalnych alternatywnych rozwiązań dla sektorów rolno-spożywczych, jeśli ich środki produkcji i przepływy handlowe są ograniczone;
141. z zadowoleniem przyjmuje proponowaną nową inicjatywę w sprawie klimatu i handlu w ramach WTO; podkreśla znaczenie wykorzystania tych ram do opracowania kompleksowego i zrównoważonego systemu rolno-spożywczego opartego na wspólnych i ambitnych normach produkcji; wzywa Komisję, aby brała czynny udział w ramach WTO, aby umożliwić transformację ekologiczną, zapewnić spójność polityki handlowej z celami zrównoważonego rozwoju, kontynuować negocjacje w sprawie przejrzystych zapasów bezpieczeństwa żywnościowego, a w szczególności zapobiegać sytuacjom, w których produkty rolno-spożywcze stają się zmienną dostosowawczą lub stanowią poboczną ofiarę konfliktów handlowych, przy jednoczesnym dalszym opracowywaniu ambitnej, zgodnej z zasadami WTO zrównoważonej polityki handlowej;
142. z zadowoleniem przyjmuje odniesienia w strategii „Od pola do stołu” do odpowiednich procesów ONZ; podkreśla, że UE powinna wspierać Komitet ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego i powiązane z nim mechanizmy społeczeństwa obywatelskiego jako najważniejszą wielostronną platformę polityczną w dziedzinie systemów żywnościowych; apeluje do Komisji o wspieranie globalnego przechodzenia na zrównoważone systemy żywnościowe i bezpieczeństwo żywnościowe na wszystkich odpowiednich forach międzynarodowych, w tym na szczycie ONZ w sprawie systemów żywnościowych w 2021 r.;
143. podkreśla, jak ważna jest wymiana nowoczesnych technologii i wiedzy fachowej z krajami rozwijającymi się oraz szkolenie rolników lokalnie i w Europie, aby pomóc im we wprowadzaniu innowacyjnych praktyk rolnych, ponieważ sektor rolnictwa ma decydujące znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego i zatrudnienia w tych

krajach;

o

o o

144. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządowi i parlamentowi państw członkowskich.